

İstanbul Yeni Havalimanı ÇSED

Politika, Mevzuat ve Düzenleyici Çerçeve

İGA
İstanbul, Türkiye
İçin hazırlanmıştır.

Hazırlayan:
ENVIRON
Bath, UK

Tarih:
Mayıs 2015

Proje ya da Baskı Numarası:
UK14-21429

Sözleşme No:	UK14-21429
Yayın:	5
Hazırlayan (imza):	Jane Wakiwaka/Henry Brittlebank
Proje Müdürü /Direktörü (imza):	Valéry Votrin/Denise Wright
Tarih:	06.05.2015

Bu rapor ENVIRON tarafından mümkün olan tüm beceri, itina ve çaba gösterilerek ENVIRON ile Müşteri arasında kabul edilmiş olan Hizmetler ve Sözleşme Koşulları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu rapor Müşteri için gizlidir ve ENVIRON, bu rapor veya bir kısmının önceden ENVIRON tarafından resmi olarak kabul edilmedikçe ifşa edildiği üçüncü taraflara karşı hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir. Herhangi bir tarafın rapora itimadı kendi sorumluluğundadır.

ENVIRON üzerinde mutabakata varılmış olan Hizmetler dışında herhangi bir konuda Müşteri'ye veya diğer ilgililere karşı sorumlu değildir.

(Bu belgenin orijinal dili İngilizce'dir. Aslına sadık kalınarak Türkçe'ye tercüme edilmiştir.)

Versiyon Kontrol Kaydı				
Sayı	Revizyon Durumu	Tarih	Gözden Geçiren İsim Baş Harfleri	Yazar İsim Baş Harfleri
1	İlk Taslak	20 Haziran 2014	KH/VV/NS	JW
2	Son taslak	16 Aralık 2014	DW/VV	HB
3	Final	06 Şubat 2015	DW/VV	HB
4	Güncellenmiş Final	26 Mart 2015	DW/VV	HB
5	Yeni Pist Düzenini Kapsayan Final	06 Mayıs 2015	DW/VV	HB

İÇİNDEKİLER

2	Politika, Mevzuat ve Düzenleyici Çerçeve	1
2.1	Bölüme Genel Bakış	1
2.2	Türkiye' de Çevrenin Korunması ve Muhafaza Edilmesine İlişkin Yasal Çerçeve	1
2.3	Kurumsal Çerçeve	2
2.4	Türk Mevzuatı ve İzinler	3
2.5	Uluslararası Çevre ve Sosyal Düzenleyici Çerçeve	7

Ek 2.A: Mevzuat Listesi

Ek 2.B: Proje Standartları

2 Politika, Mevzuat ve Düzenleyici Çerçeve

2.1 Bölüme Genel Bakış

ÇSED'in bu bölümü, geliştirilmekte olan İYH Projesi içinde, ulusal ve uluslararası politikanın ve yasal çerçevenin genel bir gözden geçirilmesini ele almaktadır. Bu bölüm sağlık ve güvenliğin yanı sıra, özel sektörel kanunlar ile birlikte, çevre ve arazi kullanımı hakkında Türkiye 'deki genel politikayı ve yasal çerçeveyi tartışmaktadır.

ÇED ile ilgili özel mevzuat da ayrıca tarif edilmiştir. Benzer şekilde, ilgili çevre ve sosyal standartlar hakkında ayrıntılı bilgi ilgili mevcut bölümlerde (**Bölüm 7.1-7.14**) verilmektedir. Havalimanının işletilmesiyle ilgili politika ve yasamaya ilişkin, uygun olan yerlerde dahil edilmiştir.

Bu bölüm, aşağıdaki konuları içermektedir:

- Türkiye'de çevrenin korunması ve muhafaza edilmesi ile ilgili yasal çerçeve;
- Kurumsal çerçeve,
- Türkiye'de yasal ve düzenleyici çerçeve,
- Türk mevzuatına göre gerekli izinler,
- İlgili uluslararası anlaşmalar ve standartlar
- Çevresel ve sosyal konular ile ilgili uluslararası finans kuruluşlarının gereksinimleri ve ana unsurları;

2.2 Türkiye'de Çevrenin Korunması ve Muhafaza Edilmesine İlişkin Yasal Çerçeve

Türk çevre mevzuatı, ulusal ve uluslararası girişimler ve standartlarla uyumlu olarak geliştirilmiş olup ve Türkiye'nin katılım öncesi katılım kapsamında AB Direktifleri ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla revize edilmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) – (Önceki ismiyle Çevre ve Orman Bakanlığı) çevrenin korunması ve muhafaza edilmesi için uyarlanmış politikaların uygulanmasını ve doğal kaynakların sürdürülebilir kalkınmasını ve yönetimini sağlayan sorumlu kuruluştur (Ref. 2.1). Çevre ve Orman Bakanlığı ilk olarak 1987 yılında Başbakanlık Ofisinin müsteşarlığı olarak kurulmuş olup, 1991 yılında 443 No.lu Kuruluş Kanunu ile Çevre Bakanlığı olmuştur. Çevre ve Orman Bakanlığı, daha önce birbirinden ayrı birer bakanlık olan Çevre Bakanlığı ile Orman Bakanlığının birleştirilmesi sonucu kurulmuştur. Yakın geçmişte, Çevre ve Orman Bakanlığının çevre bölümü bu bakanlıktan ayrılıp ve Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığını (ÇOŞB) oluşturacak şekilde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile birleştirilmiştir.

ÇOŞB'nin her bir ilde müdürlükleri bulunmaktadır. Ankara içindeki merkezi organizasyonu aşağıdaki birincil müdürlükler ve bölümlerden oluşmaktadır:

- Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Genel Müdürlüğü,
- Alan Planlaması Genel Müdürlüğü,
- Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü,
- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Genel Müdürlüğü; İzin ve Muayene,
- Yapısal Çalışma Genel Müdürlüğü,
- Alt yapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Profesyonel Hizmetler Genel Müdürlüğü,
- Strateji Gelişimi Bölümü,
- Çevre ve Şehircilik Yatırımları Bölümü ve
- Yabancı İlişkiler Bölümü

11 Ağustos 1983 tarihli ve 18132 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ve 1983 yılında yürürlüğe giren Türk Çevre Kanunu, çevre ile ilgili konuları geniş bir yelpazede ele almaktadır. Çevre Kanunu’nun uygulanmasını yöneten mevcut ilkelere göre ve Anayasa’da belirtildiği üzere, vatandaşların yanı sıra, devlet, çevrenin korunması açısından sorumluluk taşır. Çevre Kanununun ve düzenlemelerinin tamamlayıcısı olarak, diğer kanunlar da ayrıca çevre koruma ve muhafaza, kirliliğin önlenmesi, kontrolü ve kirliliğin önlenmesi, sağlık, emniyet ve işçilerle ilgili tedbirlerin uygulanmasını düzenlerler. Söz konusu bu kanunların örnekleri şunlardır:

- 30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- 8 Eylül 1956 tarihli ve 9402 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6831 Sayılı Orman Kanunu
- 10 Haziran 2003 tarihli ve 25134 Sayılı Resmi Gazete ‘de yayınlanan 4857 Sayılı İş Kanunu

16 Haziran 2006 tarihli ve 26200 Sayılı Resmi Gazete ‘de yayınlanan 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve

- 6 Mayıs 1930 tarihli ve 1489 Sayılı Resmi Gazete ‘de yayınlanan 1593 Sayılı İş Kanunu

2.3 Kurumsal Çerçeve

2872 sayılı Çevre Kanunu’nda, ÇED’lerin genel kapsamı Madde 10 da verilmektedir. Bu yasal çerçeve içinde, ÇED Düzenlemesi, 21489 Sayılı Resmi Gazete ’de yayınlanarak 7 Şubat 1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bugüne kadar düzenleme çeşitli kereler revize edilmiştir. ÇED hakkındaki düzenlemenin son revizyonu 3 Ekim 2013 tarihinde 28784 sayılı resmi gazetede yayınlanmıştır. Bir proje planlandığında, proje geliştiricisi, projenin gerçekleştirilmesi için gerekli olan diğer izinler ile birlikte, bir ÇED raporunun hazırlanmasından sorumludur. Bir ÇED için gereksinim, tesisin türüne, kapasitesine ve yerine bağlıdır. Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliğinin hükümlerine tabi olan etkinlikler, Yönetmeliğin Ek I ve Ek II sinde listelenmektedir. Ek I etkinlikleri için, tam bir ÇED raporu gereklidir ve söz konusu bu projeler, ÇED sürecinin tamamını takip etmelidirler. Ek II etkinlikleri için, Yönetmelikte verilen formata göre bir Proje Tanıtım Dosyası hazırlanır ve ilgili süreç takip edillir. Bir Proje Tanıtım Dosyası hakkında “ÇED Gereklidir” kararı verilmesi durumunda, tam ÇED hazırlanmalıdır. Tam ÇED süresi, projenin özelliklerini ve potansiyel çevre etkilerini ve bu etkileri azaltma ayrıntıları ile birlikte etki alanını özetleyen bir özet raporunun Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB)’na (ÇED Başvuru Dosyası) sunulması ile başlar. Rapor, ÇED Yönetmeliğinin Ek III ünde verilen formata göre düzenlenmelidir. ÇŞB, ÇED Genel Müdürlüğü, İzin ve Muayene (önceden ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü), daha sonra, proje sahibi ve ÇED raporunu hazırlamak üzere tayin edilmiş olan danışmanı da kapsayan, ilgili resmi daireler ve hükümet dışı kuruluş temsilcilerinden bir komite oluşturur. Kapsamın belirlenmesi aşaması bu komitenin oluşmasını izler.

ÇED kapsamı, komitenin bulgularını, önerilen proje sahasında gerçekleştirilecek bir halka katılımı toplantısı esnasında yapılan yorum ve tavsiyeleri esas alarak tanımlanır. Toplantının amacı, proje ile ilgili bilgi sağlamak ve halktan geri besleme elde etmektir. Bunun yanı sıra, Bakanlık, Proje ile ilgili ÇED sürecinin başlamış olduğunu ve ÇED sürecine ilişkin bilginin, internet yolu dahil, bilginin edinildiği yerden verildiğini bildirmektedir. Komite bir kez ÇED kapsamını tanımladıktan ve bu kapsamı kabul ettikten sonra, kapsamın belirlenmesi aşaması tamamlanmış olur.

Üzerinde mutabık kalınan kapsam esas alınarak, ÇED çalışmaları yapılır ve bu rapor hazırlanır. ÇED Raporunun, ÇED Genel Müdürlüğüne sunulmasından sonra, içeriği ile ilgili olarak kontrol edilir ve raporun inceleme sürecinin başlatılmasına uygun olup olmadığına

karar verilir. Raporun içeriği uygun bulunursa, inceleme süresi başlar ve (ÇED) olumlu ya da olumsuz bir karar ile sone erer. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) ve valilikler ÇED raporunun inceleme süresinin başlatıldığı konusunda kamuya bilgi verilmesinden sorumludurlar. ÇŞB'nin web sitesi (Ref. 2.2) ya da ilgili il çevre müdürlüğü yolu ile kamunun ÇED Raporuna giriş yapması ve bu Rapor hakkında yorum yapabilmesine imkan tanınır. Yorumlar bir İnceleme Komisyonu toplantısında gözden geçirilir ve sonuçları ÇED raporuna yansıtılır. İYH Projesi için tam ÇED Raporu hazırlanmış olup ÇED Yönetmeliğine göre, ÇŞB tarafından 21 Mayıs 2013 tarihinde Proje için bir "ÇED Olumlu (kararı)" kararı alınmıştır.

2.4 Türk Mevzuatı ve İzinler

Proje kapsamında yürütülecek faaliyetler, ilgili Türk mevzuatının hükümlerine uygun şekilde yapılmalıdır. Bunların içinde en önemli olanları, bu metin içinde aşağıda listelenmişlerdir, Projenin yukarıda bahsi geçen düzenlemelerine uygun şekilde gerçekleşmek üzere olan aşamaları için her hangi bir lisans ve / ya da izin temin edilmelidir. Çevrenin, kültürel miras, yaban hayatı ve tabiatının korunması için Türkiye yasal çerçevesi ve kurumsal çerçeve aşağıdaki bölümlerde açıklanmaktadır.

2.4.1 Çevre Mevzuatı ve Düzenleyici Gereklilikler

Projenin, proje kapsamında yürütülen ve planlanan faaliyetlerin çevre ile ilgili Türk mevzuatının yanı sıra hazırlanan yönetim planlarına uygun olarak da yürütülmesi gerekmektedir. Projenin, Türk çevre mevzuatının yanı sıra, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM)'nün Sıfırdan Yeni Bir Havalimanı Kurallarına uygun olacak şekilde planlama yapılmaktadır. İlgili düzenlemelerin geniş kapsamlı (kısmen olsa dahi) bir listesi aşağıda verilmektedir:

- 3 Ekim 2013 Tarih ve 28784 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği,
- 21 Kasım 2008 Tarih ve 27061 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevre Denetimi Yönetmeliği,
- 21 Kasım 2013 Tarih ve 28828 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevre görevlileri, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmaları hakkında Düzenleme,
- 11 Kasım 2008 Tarih ve 27051 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevre Toprağı Kullanımı Planları ile ilgili Düzenleme,
- 10 Eylül 2014 Tarih ve 29115 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği,
- 29 Nisan 2009 Tarih ve 27214 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevre Kanununa göre temin edilecek olan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği,
- 14 Mart 2005 Tarih ve 25755 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,
- 18 Mart 2004 Tarih ve 25406 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği,
- 14 Mart 1991 Tarih ve 20814 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,
- 5 Temmuz 2008 Tarih ve 26927 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik,
- 18 Ocak 2013 Tarih ve 28532 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ (Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin Ek 4'nün uygulanması),
- 26 Mart 2010 Tarih ve 27533 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik

- 6 Ekim 2010 Tarih ve 27721 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik,
- 25 Kasım 2006 Tarih ve 26357 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği,
- 22 Temmuz 2005 Tarih ve 25883 Sayılı Resmi Gazete ‘de yayınlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,
- 31 Ağustos 2004 Tarih ve 25569 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği,
- 30 Temmuz 2008 Tarih ve 26952 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği,
- 19 Nisan 2005 Tarih ve 25791 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği,
- 4 Haziran 2010 Tarih ve 27601 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Çevresel Gürültünün. Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği,
- 30 Aralık 2006 Tarih ve 26392 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Açık Havada Kullanılan Ekipmandan Çevreye Yayılan Gürültü hakkındaki Direktif (4. Mükerrer);
- 30 Kasım 2013 Tarih ve 28837 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü ile Benzin ve Motorin Kalitesi Yönetmeliği,
- 3 Temmuz 2009 Tarih ve 27277 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,
- 6 Haziran 2008 Tarih ve 26898 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi (5 Mayıs 2009 da değiştirildiği şekilde),
- 13 Ocak 2005 Tarih ve 25699 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,
- 12 Kasım 2008 Tarih ve 27052 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik,
- 17 Mayıs 2014 Tarih ve 29003 Sayılı Resmi Gazete ‘de yayınlanan Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik,
- 27 Ekim 2011 Tarih ve 28097 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Enerji Kaynaklarının Ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Arttırılmasına Dair Yönetmelik,
- 5 Aralık 2008 Tarih ve 27075 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği,
- 8 Ocak 2006 Tarih ve 26047 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Kentsel Atıksu Arıtma Yönetmeliği,
- 31 Aralık 2004 Tarih ve 25687 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği,
- 30 Kasım 2012 Tarih ve 28483 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Yüzey- sel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği,
- 29 Haziran 2012 Tarih ve 28338 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İçme Suyu elde edilen veya Elde edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine dair Yönetmelik;
- İçme Suyu Havzaları hakkında ISKI Yönetmeliği, 2011,
- ISKI Atık suların Kanalizasyona Deşarj Yönetmeliği, 2013,
- 9 Ocak 2006 Tarih ve 26048 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği,

- 11 Mart 2005 Tarih ve 25752 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun,
- 21 Ekim 2006 Tarih ve 26326 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ve Uygulama Yönetmeliği,
- 08 Kasım 2004 Tarih ve 25657 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik,
- 04 Nisan 2014 Tarih ve 28962 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği,
- 23 Mart 2012 Tarih ve 28242 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik,
- 18 Nisan 2014 Tarih ve 28976 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Orman Kanununun 17/3 Ve 18 İnci Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği,
- 26 Kasım 2005 Tarih ve 26005 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği,
- 27 Aralık 2007 Tarih ve 26739 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Poliklorlu Bifenil ve Poliklorlu Terfenillerin Kontrolü Hakkında Yönetmelik,
- 8 Haziran 2010 Tarih ve 27605 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik,
- 8 Aralık 2007 Tarih ve 26724 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kum Çakıl ve Benzeri Maddelerin Alınması, İşletilmesi ve Kontrolü Yönetmeliği,
- 17 Şubat 2005 Tarih ve 25730 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik,
- 19 Mart 1971 Tarih ve 13783 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik,
- 7 Nisan 2012 Tarih ve 28257 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yeraltı Sularının Kirlenmeye Ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik,
- 8 Ağustos 2005 Tarih ve 25902 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik,
- 9 Aralık 2003 Tarih ve 25311 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği,
5 Ekim 2013 Tarih ve 28786 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği,
- 25 Ocak 2013 Tarih ve 28539 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Aralık 2003 Tarihinde düzenlenen Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemlerinin İşçilere uyarlanması Hakkında Yönetmelik,
 - 6 Ağustos 2013 Tarih ve 28730 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri hakkında Yönetmelik,
 - 12 Ağustos 2013 Tarih ve 28733 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık Ve Güvenlik Önlemleri Hakkında 26 Aralık 2003 tarihli yönetmelik,
 - 28 Temmuz 2013 Tarih ve 28721 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik,

- 15 Mayıs 2013 Tarih ve 28648 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik,
- 24 Temmuz 2013 Tarih ve 28717 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Elle taşıma İşleri Hakkında Yönetmelik,
- 11 Eylül 2013 Tarih ve 28762 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği,
- 02 Temmuz 2013 Tarih ve 28695 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik,
- 25 Nisan 2013 Tarih ve 28628 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği,
- 26 Aralık 2012 Tarih ve 28509 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği,

11 Ocak 1974 Tarih ve 14765 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (Karar Tarihi: 4 Aralık 1973, karar No: 7 / 7583)

- 4 Aralık 2009 Tarih ve 27422 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İşletme Belgesi Hakkında Yönetmelik,
- 19 Aralık 2007 Tarih ve 26735 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik,
- 24 Aralık 1973 Tarih ve 14752 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük,
- 30 Nisan 2013 Tarih ve 28633 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik,
- 22 Mayıs 2002 Tarih ve 24762 Sayılı Resmi Gazete’de Yayınlanan, İlk yardım Yönetmeliği,
- 22 Ağustos 2013 Tarih ve 28743 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik,
- 30 Aralık 2013 Tarih ve 28867 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik,
- 06 Mart 2007 Tarih ve 26454 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik ve
- 14 Temmuz 2007 Tarih ve 26582 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik.

Proje Geliştiricisi yürürlükteki ulusal mevzuat ve uygulama kurallarının gereksinimlerine uygun olmalıdır. Bunun gibi, planlanmış projenin her bir aşaması esnasında ve ilgili yönetim planlarının uygulanması esnasında, tüm etkinlikler, uygulanabilir Türk kanunları ve düzenlemeleri tarafından belirlenen belirli standartlar ve sınırlar içinde gerçekleştirilmelidir. Bir mevzuat kütüğü hazırlandı ve Ek 2.A da sunulmaktadır.

2.4.2 İzin Gereklilikleri

“ÇED Olumlu Kararına” ek olarak, Proje çevriminin başından sonuna kadar gerekli olabilecek başlıca lisanslar ve izinler aşağıdakileri içermektedir:

- Geçici faaliyet belgesi,
- Hem inşaat hem de işletme faaliyetleri (hava emisyonu, gürültü, atık su deşarj izinleri, (kuyudan/her hangi bir kaynaktan) su çekme (gölden su alma dahil) için Çevre İzni ya

da Çevre İzni ve Lisans ve atık su deşarj izinleri) ve atık geri kazanımı tesisine ruhsat verme,

- Çevre Planı ya da mevzuata ilişkin Master Plan,
- Araştırma İzni ve yeraltı suyunun kullanılması,
- Memba suyu, Akarsu, Nehir, v.s. den yararlanma için izin,
- Bir İş Yerinin İşletme belgesi,
- Sahanın Seçimi ve Bina İnşaat İzni,
- Sağlık Koruma Bandı,
- Geçici İşlerin İnşaat Lisansı,
- Kuruluş Belgesi,
- Bina Kullanım İzni,
- Saha Kurma İzni,
- Bağlantı kalite kontrol belgesi ve / ya da Atık Su Kanal Bağlantısı Dokümanı,
- Atık su Arıtma Tesisi tasarımının Onaylanması,
- İş kurma ve İşletim Lisansı,
- Geçici Atık Depolama İzni (1,000 kg'dan fazla tehlikeli atığın geçici depolanması için gerekli),
- İnşaat Denetim Şirketi ile bir Anlaşmanın yürütülmesi,
- Özel Güvenlik İzni,
- Atığın (Hafriyattan ve inşaattan çıkan) Nakliyesi ve Kabul Sertifikası ve Atıkların Depolama Alanına Nakil işleminin Yürütülmesi,
- Terkos gölü ve Alibey Barajı İçme Suyu havzası sınırları içinde bir yakıt istasyonu inşası için İSKİ'den izin,
- Akışkanların İSKİ'nin kanalizasyon sistemi içine deşarjı için İSKİ'den izin,
- Tehlikeli Maddelerin Nakli, Geçici Depolanması ve / ya da Kullanımı için izin,
- Uzun ve Ağır Taşıtların Kullanımı için izin,
- İşyerinin Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Bölgesel Müdürlüğüne Bildirim,
- Yangına karşı İşletim İzni,
- Yabancı personel için çalışma izni ve
- Orman İzni (giriş ve erişim izni ve orman açma).

2.5 Uluslararası Çevre ve Sosyal Düzenleyici Çerçeve

2.5.1 Uluslararası Anlaşmalar, Sözleşmeler ve Gereksinimler

İYH (İstanbul Yeni Havalimanı) Projesine uygulanan ilgili uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler şunları içermektedir:

Dünyanın Kültür Ve Kültürel ve Doğal Mirasını Koruma ile ilgili Paris Sözleşmesi (4 Şubat 1983 Tarih ve 17959 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan 2658 Sayılı Kanunla bu Sözleşmeye katılmıştır),

- Avrupa'nın vahşi yaşam ve Yaşayan Çevresinin Korunması hakkında Bern Sözleşmesi (9 Ocak 1984 Tarihli Bakanlar Kurulu kararı ve bu kararın 20 Şubat 1984 Tarih ve 18318 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanması ile bu Sözleşmeye katılmıştır),

- Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (3 Mayıs 1880 Tarihli Bakanlar Kurulu kararı ve bu kararın 24 Haziran 1990 Tarih ve 20558 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanması ile bu Sözleşmeye katılmıştır.),
- Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Bükreş Sözleşmesi) (15 Ocak 1994 Tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanmış ve 29 Mart 1994 de tasdik edilmiş ve yürürlüğe girmiştir.),
- Özellikle su kuşlarının yaşama ortamı olarak uluslararası öneme sahip sulak alanlar hakkında Ramsar sözleşmesi (15 Mart 1994 Tarihli Bakanlar Kurulu kararı ve bu kararın 17 Mayıs 1994 Tarih ve 21937 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanması ile bu Sözleşmeye katılmıştır.),
- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (20 Haziran 1996 Tarih ve 22672 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan 4041 Sayılı Kanunla bu Sözleşmeye katılmıştır),
- BM Biyolojik Çeşitlilik (Rio) Sözleşmesi (4177 sayılı Kanun ile onanmış, 27 Aralık 1996 Tarih ve 22860 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanmıştır.),
- Arkeolojik Mirasın Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi (8 Ağustos 199 Tarihli Resmi Gazete 'de yayınlanmıştır.),
- 1998 Tarihli Aarhus Sözleşmesi – Bilgi Edinme Hakkı Sözleşmesi – **Halkın Karar Vermeye Katılımı ve Çevresel Konularda Adalet Erişim** hakkındaki 25 Haziran 1998 tarihli Aarhus Sözleşmesi -Türkiye bu Sözleşmeye imza atmamıştır ve
- Özellikle 29 ve 105 Sayılı Zorla (cebri) Çalıştırma ve borçların para ile değil de doğrudan işçilik ve istihsal gücü ile ödenmesi; 87 Sayılı örgütlenme özgürlüğü; 98 Sayılı toplu sözleşme hakkı; 100 ve 111 Sayılı Ayrımcılık; 138 Sayılı asgari çalışma yaşı; 182 Sayılı Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimleri olmak üzere, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmeleri Türkiye tarafından onaylanmıştır.

Aşağıdaki uluslararası gereksinimler de Proje kapsamında kullanılacaktır.

- Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı ISO 14001 ve OHSAS 18001 Yönetim Sistemi Standartları,
- Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı ISO 14064,
- Yeşil bina sertifikasyon gereklilikleri,
- Uluslararası sivil havacılık örgütü (ICAO) – Güvenlik ve çevresel gereklilikler
- Uluslararası hava taşımacılığı birliği (IATA) Standartları ve
- Avrupa Güvenliği Ajansı Standartları (ESAS).

2.5.2 Uluslararası Finans Kurumu Standartları

Proje, IFC Performans Standartları (Ref. 2.3), Ekvator Prensipleri III (Ref. 2.4) ve Ekonomik Kalkınma Ve İşbirliği Örgütü (OECD), Resmen Desteklenen İhracat Kredileri ve Gereken Çevresel ve Sosyal Özen konusunda Ortak Yaklaşımlar hakkında Konseyin Önerileri (Ortak Yaklaşımlar) (Ref. 2.5) dahil, finansman için standartlar ve kılavuzlara göre geliştirilecektir. Uluslararası ÇSED süreci içindeki ilk aşama, beklenen çevresel risk ile aynı doğrultuda(Ekvator Prensipleri 1 ve IFC eleme kriterleri tarafından gerektiği şekilde) Projenin "eleme"si ya da sınıflandırmasını gerektirmektedir.

Projeler A, B, ya da C gibi, çevresel ve sosyal hassasiyetin azalan sırasında bir kategoriye tahsis edilecektir. İYH Projesi, IFC tarafından, "Çeşitli, geri döndürülemez ya da benzeri yaşanmamış önemli olumsuz sosyal ve / ya da çevresel etkiler yapacağı beklenen Projeler" (yani, kapsamlı ÇSED sürecine tabi) olarak tanımlanan Kategori A olarak kategorize edilmiştir.

Bunun gibi geniş amaçlı ÇSED şunlara gerek duyar:

- Önerilen Proje ile ilgili olası gelecek çevresel ve sosyal etkilerin tanımlanması ve değerlendirilmesi;
- Olası gelişme fırsatlarının tanımlanması ve
- Önlemenin ya da kaçınmanın mümkün olmadığı her hangi önlemlerin önerilmesi, olumsuz etkilerin en aza indirilmesi ve azaltılması.

Dünya Bankası ve Uluslararası Finans Performans Standartları (2012)

İlgili Dünya Bankası ve IFC standartları ve kılavuzları aşağıdaki şekildedir:

- IFC Performans Standartları, 2012 ve destekleyici kılavuz (Ref. 2.3),
- Havalimanları ile ilgili IFC Çevresel, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzları (Ref. 2.6),
- Hava Yolları ile ilgili IFC Çevresel, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzları (Ref. 2.7) ve
- Dünya Bankası Grubu Kılavuzları – Kirliliğin önlenmesi ve Azaltılması El kitabı 1998.

Uluslararası Finans Kurumu Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları – IFC, Çevre, Sağlık ve Güvenlik konularında çok kapsamlı kılavuz dokümanlar hazırlamaktadır. Bu dokümanlar, genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kurallarını ve Sektöre özgü Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kurallarını içermektedir. Bu kurallar (kılavuzlar), Projenin tüm aşamalarına ilişkin (yapım, işletim ve işletmeden çıkarma) idari ve teknik gereklilikleri ve projelerin çevresel performansı, işçi sağlığı ve iş güvenliği, toplum sağlığı ve güvenliği, v.s. yi içermektedir. Sektöre özgü IFC kılavuzları, içinde IFC'nin çalıştığı, ana sektörlerin kendine özgü ihtiyaçlarına hitap etmesi için hazırlanmıştır. Bu kılavuzlar içinde, çeşitli sektörlerin özel ihtiyaçları ile ilgili olarak, Çevre, Sağlık ve Güvenlik konuları ilave edilmiş ve tartışılmıştır. Bu kılavuzlar, genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik ilkeleri ile birlikte kullanılacaktır.

Sosyal ve Çevresel sürdürülebilirlik hakkındaki IFC Performans Standartları

- Aşağıdaki sekiz adet Performans Standardı, proje sahibinin, bu standartları kullanarak, IFC ya da ilgili diğer finansal kuruluşlar tarafından desteklenen bir yatırımın ömrü boyunca karşılaması gereken gereksinimleri belirler.

PS 1 Çevresel ve Sosyal Riskler ve Etkilerinin Değerlendirilmesi ve Yönetimi,

PS 2 İşgücü ve çalışma Koşulları,

PS 3 Kaynak etkinliği ve Kirliliğin Önlenmesi,

PS 4 Toplum Sağlığı, Emniyet ve Güvenliği,

PS 5 Arsa İstimlaka ve Gönülsüz Emeklilik,

PS 6 Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi,

PS 7 Yerli Halklar ve

PS 8 Kültürel miras.

Ekvator Prensipleri III (2012)

Ekvator Prensipleri Finansal Kuruluşlarının, projelerin finanse edilmesini sağlamak amacıyla bir dizi prensibi uyarlamış olmaları (Ref. 2.4), bunların sosyal açıdan sağlıklı çevre yönetim uygulamalarının yansımalarından sorumlu oldukları bir tarzda gelişmektedir. Aşağıda görülen on adet ilke mevcuttur:

- Prensip 1: Gözden geçirme ve kategorize etme,
- Prensip 2: Sosyal ve Çevresel Değerlendirme,
- Prensip 3: Uygulanabilir Sosyal ve Çevresel Standartlar,

- Prensip 4: Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi ve Ekvator Prensipleri Eylem Planı,
- Prensip 5: Paydaş Katılımı,
- Prensip 6: Şikâyet Mekanizması,
- Prensip 7: Bağımsız İnceleme,
- Prensip 8: Anlaşmalar,
- Prensip 9: Bağımsız İzleme ve Raporlama ve
- Prensip 10: Raporlama ve Şeffaflık.

OECD Ortak Yaklaşımı (2012)

OECD'ye Üye Devletlerin İhracat Kredisi Kuruluşlarının (ECA) proje finansmanı sağlamaları durumunda, bunlar Ortak yaklaşımlara (Ref. 2.5) başvuracaklardır. Ortak yaklaşımlar, ECA ların tetkik edilmekte olan projeleri süzgeçten geçirmeleri, sınıflandırmaları ve gözden geçirmeleri için bir kılavuz oluşturmaktadır. Bunlar ev sahibi ülke standartlarına ve aşağıdaki uluslararası standartların bir ya da daha fazlasına karşı karşılaştırmalı değerlendirmeleri gözden geçirirler:

- On adet Dünya Bankası Koruma Politikası,
- Sekiz adet IFC Performans Standardı,
- Bölgesel kalkınma bankalarının İlgili Standartlarının Bakış Açıları ve
- Uluslararası Tanınmış İlgili Standartlar.

2.5.3 İyi Uluslararası Sanayi Uygulamaları (GIIP)

İlgili GIIP (İUSU) aşağıda listelenmektedir (Proje standartları EK 2.B de özetlenmektedir):

- Genel İyi Uluslararası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇS ve G) Uygulaması,
- Az Maliyeti Olan Mevcut En İyi Teknikler (BATNEEC) ve En İyi Çevresel Uygulama,
- Resmen Desteklenen İhracat Kredileri ve Çevresel ve Gereken Sosyal Özen ile ilgili Ortak Yaklaşımlar konusunda Konseyin OECD Önerisi, 2012

Referanslar

- Ref. 2.1 Türkiye Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Resmi web sitesi :
<http://www.csb.gov.tr/>
- Ref. 2.2 Çevre Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün,
Resmi web sitesi. <http://www.csb.gov.tr/gm/ced/>
- Ref. 2.3 Uluslararası Finans Kuruluşu, IFC; Çevre ve Sosyal Sürdürülebilirlik
Performans Standartları. 2012.
http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/c8f524004a73daeca09afdf998895a12/IFC_Performance_Standards.pdf?MOD=AJPERES
- Ref. 2.4 Ekvator Prensipleri III. 2013. http://www.equator-Prensips.com/resources/equator_Prensips_III.pdf
- Ref. 2.5 Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü, Haziran 2012 Tarihli Resmen
Desteklenen İhracat Kredileri ve Çevresel ve Gereken Sosyal Özen ile ilgili
Ortak Yaklaşımlar konusunda Konseyin revize edilmiş Önerisi
<http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=TAD/ECG%282012%295&doclanguage=en>
- Ref. 2.6 Uluslararası Finans Kurumu, IFC Hava Limanları ile ilgili Çevre, Sağlık ve
Güvenlik Kuralları. 2007.
http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/9f9d398048855251ab3cfb6a6515bb18/Fin_al+-+Airports.pdf?MOD=AJPERES
- Ref. 2.7 Uluslararası Finans Kurumu,, IFC Hava Yolları ile ilgili Çevre, Sağlık ve
Güvenlik Kuralları. 2007.
http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/c0da4600488552a2ac2cfe6a6515bb18/Fin_al+-+Airlines.pdf?MOD=AJPERES

Ek 2.A: Mevzuat Listesi

Ulusal Kanun		
Genel Çevresel Koruma		
	Çevre Kanunu, Sayı: 2872, Resmi Gazete tarih: 11 Ağustos 1983, sayı: 18132	Kırsal ve şehirsal alanlardaki toprak ve doğal kaynakları daha iyi kullanarak ve koruyarak çevrenin korunması ve geliştirilmesi, su, toprak ve hava kirliliğinin önlenmesi, ülkenin bitki, hayvan, doğa ve tarih zenginliğini korumak. Kirleten tarafın maliyet ve yükümlülükleri. Mevzuatın düzenleyici kısmı.
Çevre İzni		
	Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 10.09.2014 Resmi Gazete Sayısı: 29115	Bu Yönetmeliğin amacı Çevre Kanunu uyarınca alınması gereken çevre izin ve lisansları ile ilgili gerekli tüm usulleri düzenlemektir. Bu Yönetmelik, Ek 1 ve Ek 2'de tüm tesisler için gerekli izinlerin ve lisansların alınması ile ilgili usulleri içermektedir. Ek 1 Çevre ve Şehircilik Bakanlığında izin alınmasını gerektiren ve çevresel etkisi büyük olan tesisleri kapsamaktadır. Ek 2 ise Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinden izin alınmasını gerektirecek seviyede çevresel etkiye sahip tesislerle ilgilidir.
Sağlık, Refah ve Çalışma Hakları		
	4857 sayılı İş Kanunu, Resmi Gazete tarih: 10 Haziran 2003, Sayı: 25134.	Çalışma koşullarını ve bir iş sözleşmesi kapsamında çalışan işçilerin ve işverenlerin işle ilgili haklarını ve yükümlülüklerini düzenlemektir. Çalışanların ve üstlenicilerin hakları
	5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Resmi Gazete tarih:	Sosyal sigorta ve genel sağlık sigortasının uygulanması ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

	16 Haziran 2006, Sayı: 26200.	
	1593 sayılı Halk Sağlığı Kanunu, Resmi Gazete tarih: 6 Mayıs 1930, Sayı: 1489	Bu kanun şu görevleri Devletin sorumluluğu ve genel hizmetler olarak kabul etmektedir: halkın sağlık koşullarını iyileştirmek; hastalıklarla ve insan sağlığına zararlı diğer faktörlerle mücadele etmek; sağlıklı gelecek nesiller için çalışmak ve sağlık ve sosyal koşulların iyileştirilmesi için çaba göstermek. Bu konularda ana yetki sahibi kurum Sağlık Bakanlığıdır.
	6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Resmi Gazete tarih: 30 Haziran 2012, Sayı: 28339	İşverenin sorumluluğu: potansiyel riskleri belirleyerek ve azaltarak işçilerin korunması, eğitim, işçi yetkinliği. Sağlık denetimi, işten imtina etme hakkı, Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi, Denetim ve idari işlevler.
	İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 8 Ağustos 2005, Sayı: 25902	Bu Yönetmeliğin amacı iş yeri açılması ve çalışma ruhsatı verilmesinde uygulanacak kural ve tedbirleri belirlemektir.
	İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 9 Aralık 2003, Sayı: 25311	Bu yönetmelik işyerlerinde sağlık ve güvenlik koşullarını iyileştirmek için alınması gereken tedbirlerle ilgilidir. Yönetmelik, bu amaçla mesleki risklerin önlenmesi; sağlığın ve güvenliğin korunması; kaza ve risk faktörlerini ortadan kaldırmak; işçileri ve temsilcilerini eğitmek ve bilgilendirmek, ayrıca bu konulardaki görüşlerini paylaşmalarını teşvik etmek; toplumsal cinsiyeti nedeniyle özel korumaya ihtiyacı olan işçilerin ve çalışanların çalışma koşulları ile ilgili genel ilkeleri ortaya koymak.
	Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 5 Ekim 2013,	Yapı işleri için asgari sağlık ve güvenlik gerekliliklerini belirtir.

	Sayı: 28786	
	Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 15 Mayıs 2013, Sayı: 28648	Bu yönetmelik iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin esaslarını ortaya koymaktadır. Sağlık ve güvenlik eğitimi konuları Ek 1 ve Ek 2'Ede gösterilmektedir. İş sağlığı ve güvenliği kanunu kapsamına giren işyerleri bu yönetmeliği uygulamakla yükümlüdür.
	Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 24 Temmuz 2013, Sayı: 28717	Bu yönetmeliğin amacı, işçileri elle taşıma işlerinden kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine, özellikle de boyun ve bel sakatlanmalarına karşı korumak için gerekli asgari şartları belirlemektir.
	Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 11 Eylül 2013, Sayı: 28762	İşyerlerinde kullanılacak güvenlik ve sağlık işaretlerinin uygulanması ile ilgili asgari gereklilikleri belirlemektedir.
	Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 2 Temmuz 2013, Sayı: 28695.	Bu Yönetmeliğin amacı, işyerindeki risklerin önlenmesinin veya yeterli derecede azaltılmasının, teknik tedbirlere dayalı toplu korunma ya da iş organizasyonu veya çalışma yöntemleri ile sağlanamadığı durumlarda kullanılacak kişisel koruyucu donanımların özellikleri, temini, kullanımı ve diğer hususlarla ilgili usul ve esasları belirlemektir
	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 25 Nisan 2013, Sayı: 28628	Düzenlemelerin uygulanması ile ilgili genel hükümler içermekte ve işverenlerin yükümlülüklerini belirlemektedir. İş ekipmanlarının kullanımı ile ilgili asgari gereklilikler ve kullanım esasları Ek 1 ve Ek 2'de gösterilmektedir.
	İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği, Resmi Gazete tarihi:	20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi

	26 Aralık 2012, Sayı: 28509	uyarınca işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından yer aldığı tehlike sınıfları Ek-1'de yer alan İşyeri Tehlike Sınıfları Listesinde belirtilmiştir.
	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, Resmi Gazete tarihi: 11 Haziran 1974, Sayı: 14765 (Bakanlar Kurulu karar tarihi: 4 Aralık 1973, Karar No: 7/7583).	İşçilere ait yatıp kalkma yerlerinde ve diğer müstemilatında bulunması gereken sağlık şartlarının ve işyerlerinde kullanılan alet, edevat, makineler ve hammaddeler yüzünden, çıkabilecek hastalıklara engel olacak tedbir ve araçların, işyerlerinde iş kazalarını önlemek üzere bulundurulması gerekli araçların ve alınacak güvenlik tedbirlerinin neler olduğu bu Tüzükte belirtilmiştir. Her işveren, işyerinde işçilerinin sağlığını ve iş güvenliğini sağlamak için, bu Tüzükte belirtilen şartları yerine getirmek, araçları noksansız bulundurmak gerekli olanı yapmakla yükümlüdür.
	İşletme Belgesi Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 4 Aralık 2009, Sayı: 27422	Bu Yönetmeliğin amacı, işletme belgesi verilmesinde uygulanacak usul ve esasları belirlemektir. Bu Yönetmelik, 3/9/2008 tarihli ve 26986 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik ekinde yer alan sanayiden sayılan işlerin yapıldığı, elli veya daha fazla işçi istihdam edilen işyerlerini kapsar.
	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 19 Aralık 19 2007, Sayı: 26735	Bu Yönetmeliğin amacı; kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar ve gerçek kişilerce kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmenin, tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek

		yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirlerin, organizasyonun, eğitimin ve denetimin usul ve esaslarını belirlemektir
	Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük, Resmi Gazete tarihi: 24 Aralık 1973, Sayı: 14752	Parlayıcı, patlayıcı, tehlikeli ve zararlı, katı, sıvı, gaz halindeki maddelerle çalışılan işyerlerinde ve işlerde, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğünde öngörülen tedbirlerden başka alınacak sağlık ve güvenlik tedbirleri bu Tüzükte gösterilmiştir.
	Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 30 Nisan 2013, Sayı: 28633	Bu Yönetmeliğin amacı, çalışanları sağlık ve güvenlik yönünden işyerlerinde oluşabilecek patlayıcı ortamların tehlikelerinden korumak için alınması gereken önlemlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından: Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi 25.01.2013, sayı: 28539	Özellikle maruz kalabilecek kişilerle ilgili bilgiler, yükümlülükler, potansiyel maruziyetin değerlendirilmesi, hava izleme, tıbbi kontroller ve maruziyet kontrolü ile ilgili hükümler içermektedir.
	Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 6 Ağustos 2013, Sayı: 28730.	Bu Yönetmeliğin amacı; çalışanların kanserojen veya mutajen maddelere maruziyetinden kaynaklanabilecek sağlık ve güvenlik risklerinden korunması için bu maddelere maruziyetin önlenmesi ve asgari gerekliliklerin belirlenmesidir. Ayrıca işverenlerin görev ve sorumlulukları, işçilerin bu tür maddelere maruz kalmasını önlemeye ve azaltmaya dönük tedbirleri de içermektedir. Ayrıca işçilerin bilgi edinme hakkı ve

		düzenli tıbbi muayene yükümlülüğü de ele alınmaktadır.
	26 Aralık 2003 tarihli, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 12 Ağustos 2013, Sayı: 28733	Bu yönetmelik tehlikeli kimyasal maddelerin listesini, genel ve özel tedbir listesini içermektedir. Ayrıca işverenlerin yükümlülükleri ve kaza veya acil durum halindeki düzenlemeleri de ele almaktadır.
	İlk Yardım Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 22 Mayıs 2002, Sayı: 24762	Bu Yönetmeliğin amacı; fertlerin ve toplumun temel sağlık bilgisinin artırılması, ilkyardım bilgi ve becerisinin toplumun her bireyine öğretilmesi, her kamu, özel kurum ve kuruluşunda personel sayılarına göre ilkyardımcı bulundurulması, bu doğrultuda eğitimci eğitmeni, ilkyardım eğitmeni ve ilkyardım eğitimi düzenleyecek kuruluş ve merkezlerin açılış, işleyiş ve denetimi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.
	Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 22 Ağustos 2013, Sayı: 28743	Bu yönetmelik çalışanların mekanik titreşime maruz kalmaları sonucu oluşabilecek sağlık ve güvenlik risklerinden korunmalarını sağlamak için asgari gereklilikleri belirlemektir.
	Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 30 Aralık 2013, Sayı: 28867	Bu Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gerekli önlemler ile ilgili usul ve esasları belirler. Bu Yönetmelik mevcut, bulundurulması muhtemel, endüstriyel bir kimyasal prosesin kontrol kaybı esnasında oluşması beklenen tehlikeli maddeleri Ek-1'in Bölüm 1 ve Bölüm 2'sinde belirtilen sınır değerlere eşit veya üzerindeki

		miktarlarda bulunduran alt ve üst seviyeli kuruluşlara uygulanır.
	Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 6 Mart 2007, Sayı: 26454.	Bu Yönetmeliğin amacı; deprem bölgelerinde yeniden yapılacak, değiştirilecek, büyütülecek resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin depreme dayanıklı tasarımı ve yapımı ile mevcut binaların deprem öncesi veya sonrasında performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum koşulları belirlemektir
	Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılarla İlgili Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 14 Temmuz 2007, Sayı: 26582	Bu Yönetmeliğin amacı; afet bölgelerinde yeniden yapılacak, değiştirilecek, onarılacak veya güçlendirilecek resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların teknik şartlarını belirlemektir. Deprem, yangın ve sel felaketlerinde takip edilecek ve uygulanacak esaslar da bu Yönetmelikte belirtilmektedir.
Atık		
	Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 30 Temmuz 2008, Sayı: 26952.	Bu Yönetmeliğin amacı, atık yağların doğrudan veya dolaylı bir biçimde alıcı ortama verilmesinin önlenmesine, geçici depolanmasına, taşınmasına, bertaraf edilmesine, gerekli teknik ve idari standartların oluşturulmasına, geçici depolama, işleme ve bertaraf tesislerinin kurulmasına dair usul ve esasları belirlemektir. Yürütülen faaliyete göre lisans gereklilikleri: taşıma, geri kazanım depolama ve bertaraf ile ilgili hükümler.
	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 19 Nisan 2005, Sayı: 25791	Bu Yönetmeliğin amacı, bitkisel atık yağların üretiminden bertarafına kadar, çevreye zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı bir biçimde alıcı ortama verilmesinin önlenmesini, bu atık

		yağların yönetiminde gerekli teknik ve idari standartların oluşturulmasını, geçici depolama, geri kazanım ve bertaraf tesislerinin çevreyle uyumlu yönetimi için buna yönelik prensip, politika ve programların belirlenmesi amacıyla hukuki ve teknik esasların düzenlenmesini sağlamaktır
	Atık Yönetiminin Genel Esasları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 5 Temmuz 2008, Sayı: 26927	Atık yönetimi ile ilgili esasların belirlenmesi. Bu Yönetmelik, EK-IV'de listesi verilen atıkları kapsar. Yönetmelik hükümleri: Atmosfere salınan gaz atıkları; Radyoaktif atıkları; Madencilik atıkları; Tarımsal atıkları; Sıvı haldeki atıklar hariç atık suları; Kullanım ömürleri bitmiş patlayıcıları ve atıklarını kapsamaz. Serbest bölgeler de dahil olmak üzere, Türkiye'ye herhangi türdeki bir atığın ithal edilmesi yasaktır. Atık geri dönüşümü ve bertaraf faaliyetlerini veya atıkların taşınmasını yapan gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan lisans almakla yükümlüdür. Evsel atıklar bu yükümlülükten muaftır.
	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 18 Mart 2004, Sayı: 25406	Bu Yönetmeliğin amacı; hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesine ilişkin teknik ve idari hususlar ile uyulması gereken genel kuralları düzenlemektir. Yönetmelik ayrıca doğal afetlerden kaynaklanan atıklar ile ilgili de hükümler içermektedir.
	Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 14 Mart 1991, Sayı: 20814	Bu Yönetmelik, meskun bölgelerde evlerden atılan evsel katı atıkların, park, bahçe ve yeşil alanlardan atılan bitki atıklarının, zararlı atık olmamakla birlikte evsel katı atık özelliklerine sahip sanayi ve ticarethane atıklarının, evsel su arıtma tesislerinden elde edilen (atılan) arıtma çamurlarının ve zararlı atık sınıfına girmeyen sanayi arıtma tesisi çamurlarının,

		<p>hafriyat toprağı ve molozun toplanması, taşınması, geri kazanılması, bertaraf edilmesine ilişkin esasları kapsar. Geri dönüşüm tesislerine yönelik parasal teşvikleri de içermektedir.</p> <p>Katı atıkların toplanması, taşınması ve depolanması ile ilgili detaylar içermektedir.</p>
	<p>Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliğı, Resmi Gazete tarihi: 25 Kasım 2006, Sayı: 26357</p>	<p>Bu Yönetmeliğın amacı, ömrünü tamamlamış lastiklerin;</p> <p>a) Çevreye zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak alıcı ortama verilmesinin önlenmesine,</p> <p>b) Geri kazanım veya bertarafı için toplama ve taşıma sisteminin kurulması, yönetim planının oluşturulması ve ömrünü tamamlamış lastiklerin yönetiminde gerekli düzenlemelerin ve standartların sağlanmasına,</p> <p>c) İthalatı, ihracatı ile transit geçişine ilişkin sınırlama ve yükümlülöklere,</p> <p>yönelik idari ve teknik esasları belirlemektir.</p>
	<p>Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğı, Resmi Gazete tarihi: 14 Mart 2005, Sayı: 25755</p>	<p>Bu Yönetmeliğın amacı, tehlikeli atıkların; Üretiminin ve taşınmasının kontrolünün sağlanmasına; Üretiminin kaynağında en aza indirilmesine; Üretiminin kaçınılmaz olduğı durumlarda, üretildiğı yere en yakın mesafede bertaraf edilmesine; Çevreyle uyumlu yönetiminin sağlanmasına ve çevreyle uyumlu atık bertaraf tesislerinin kurulmasıdır. Yönetmelik ayrıca tehlikeli atıkların yönetimi için gerekli teknik ve idari standartları tanımlamakta ve atık bertaraf tesislerinin teftiş edilmesini öngörmektedir. Yönetmelik, son olarak tehlikeli atıkların ithalatını yasaklamakta ve ihracatına</p>

		kısıtlamalar getirmektedir.
	Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ, Resmi Gazete tarihi: 18 Ocak 2013, Sayı: 28532	Bu Tebliğin amacı; Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin ek-IV atık listesinde yer alan atıkların karayolu ile taşınmasına dair esasların belirlenmesidir.
	Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 31 Ağustos 2004, Sayı: 25569	Bu Yönetmeliğin amacı; pil ve akümülatörlerle ilgili olarak, üretiminden başlayarak nihai bertarafına kadar; prensip, politika ve programların belirlenmesi için hukuki ve teknik esasları düzenlemektir. Bu Yönetmelik; pil ve akümülatör ürünlerinin etiketlenmesi ve işaretlenmesi, üretilmesinde zararlı madde miktarının azaltılması, kullanıldıktan sonra atıklarının evsel ve diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, taşınması, bertarafı ile ithalat, transit geçiş ve ihracatına ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülükleri, alınacak önlemleri, yapılacak denetimleri düzenler.
	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 22 Temmuz 2005, Sayı: 25883	Bu Yönetmeliğin amacı, tıbbi atıkların üretiminden bertarafına kadar; a) Çevreye ve insan sağlığına zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı bir biçimde alıcı ortama verilmesinin önlenmesine, b) Çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden kaynağında ayrı olarak toplanması, ünite içinde taşınması, geçici depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesine, yönelik prensip, politika ve programlar ile hukuki, idari ve teknik esasların belirlenerek

		<p>uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.</p> <p>Bu Yönetmelik, EK-1'de belirtilen sağlık kuruluşlarının faaliyetleri sonucu oluşan ve EK-2'de detaylı olarak belirtilen atıklar ile bu atıkların üretildikleri yerlerde ayrı toplanması, geçici depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesine ilişkin esasları kapsamaktadır.</p>
	<p>Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 6 Ekim 2010, Sayı: 27721</p>	<p>Bu Yönetmeliğin amacı, atıkların yakılmasının çevre üzerine olabilecek olumsuz etkilerini, özellikle hava, toprak, yüzey suları ve yeraltı sularında emisyonlar sonucu oluşan kirliliği ve insan sağlığı için ortaya çıkabilecek riskleri uygulanabilir yöntemlerle önlemek ve sınırlandırmaktır. Bu Yönetmelik, atık yakma tesisleri için gerekli asgari şartları kapsar.</p>
	<p>Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 26 Mart 2010, Sayı: 27533</p>	<p>Bu Yönetmeliğin amacı; atıkların düzenli depolama yöntemi ile bertarafı sürecinde;</p> <p>a) Oluşabilecek sızıntı sularının ve depo gazlarının toprak, hava, yeraltı suları ve yüzeysel suların üzerindeki olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilerek çevre kirliliğinin önlenmesine,</p> <p>b) Atıkların türüne göre uygun depo tabanı teknik tasarımlarının yapılması ve düzenli depolama tesislerinin inşa edilmesine,</p> <p>c) Düzenli depolama tesislerine atık kabulü işlemlerine,</p> <p>ç) Düzenli depolama tesislerinin işletilmesi, kapatılması ile kapatma sonrası kontrol ve bakım süreçlerine,</p> <p>d) İşletme, kapatma ve kapatma sonrası bakım süreçlerinde sera etkisi de dâhil olmak üzere çevre ve insan sağlığı açısından risk teşkil edebilecek olumsuzlukların</p>

		<p>önlenmesine,</p> <p>e) Mevcut düzenli depolama tesislerinin ıslahı, kapatılması ve kapatma sonrası bakım süreçlerine ilişkin teknik ve idari hususlar ile uyulması gereken genel kuralları belirlemektir.</p>
	Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 22 Mayıs 2012, Sayı: 28300	Bu Yönetmeliğin amacı; çevre ve insan sağlığının korunması amacıyla elektrikli ve elektronik eşyaların tehlikeli etkilerinin sınırlandırılması ve yükümlülüklerin belirlenmesidir.
	Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 30 Aralık 2009, Sayı: 27448	Bu Yönetmeliğin amacı; çevre ve insan sağlığının korunması için araçlardan kaynaklanan atıklarla ilgili standartları ve yükümlülükleri belirlemek ve atık miktarını azaltmak için bu araçların geri dönüşümünü sağlamaktır.
Su, Kullanım, Koruma ve Arıtma		
	Kentsel Atık Su Arıtımı Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 8 Ocak 2006, Sayı:26047	Bu Yönetmeliğin amacı çevreyi kentsel ve endüstriyel atık suların neden olduğu kirliliğe karşı korumaktır. Bu Yönetmelik, kentsel ve belirli endüstriyel atık suların toplanması, arıtılması ve deşarjı, atık su deşarjının izlenmesi, raporlanması ve denetlenmesi ile ilgili teknik ve idari esasları kapsar.
	Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 31 Aralık 2004, Sayı: 25687	Bu Yönetmeliğin amacı, Ülkenin yeraltı ve yerüstü su kaynakları potansiyelinin korunması için gerekli olan hukuki ve teknik esasları belirlemektir. Devlet Su İşleri, su kaynaklarının ilgili kalite kriterlerine uyum sağlamasını temin edecektir. Kıta içi yüzeysel suların sınıfları şunlardır: (i): Yüksek kaliteli su, (ii): Az kirlenmiş su, (iii): Kirli su, (iv): Çok kirlenmiş su. Göller, göletler ve baraj gölleri de sınıflara ayrılmış ve detaylar ekteki tablolarda belirtilmiştir.

		Yeraltı suları için tanımlanan sınıflar şunlardır: (i) Yüksek kaliteli yeraltı suları, (ii): Orta kaliteli yeraltı suları: (iii) Düşük kaliteli yeraltı suları. Deniz ve kıyı suları aşağıdaki sınıflamaya tabi tutulur; (i): Su ürünleri üretimi alanları, (ii): Rekreasyon alanları, (iii): Ticari, endüstriyel ve diğer kullanımlar sonucu etkilenen alanlar. Tüm su kaynakları ile ilgili yasaklar ve deşarj koşulları ile bertaraf ve arıtma usulleri de belirtilmektedir.
	Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliği, Resmi Gazete tarihi: 10 Ekim 2009, Sayı: 27372.	Bu Tebliğin amacı, su kalite standartlarının belirlenmesi, evsel ve endüstriyel atık suların deşarjının yönetimini sağlamaktır. Bu Tebliğ, deniz suyu, yeraltı suyu gibi farklı su türleri için numune alma ve analiz usul ve esaslarını, ayrıca su kirliliğinin kontrolü için yapılan numune alma ve analiz yöntemlerini belirlemektedir.
	Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 26 Kasım 2005, Sayı: 26005	Bu Yönetmeliğin amacı; yüzeysel sular ve yeraltı suları ile su çevrelerinin tehlikeli maddeler tarafından kirlenmesinin azaltılmasıdır. Kirliliğe neden olan tehlikeli maddelerin belirlenmesi ile ilgili teknik ve idari esaslar ve standartları belirlemektedir. Yönetmelik ayrıca tehlikeli maddelerin neden olduğu su kirliliğinin azaltılması için bir politika programının geliştirilmesini ve suya boşaltılan tehlikeli maddelerin envanterinin çıkarılmasını gerektirmektedir.
	Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 30 Mart 2010, Sayı: 27537.	Bu Yönetmelik Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinin 4, 5, 7, 11 ve 15 sayılı maddelerini değiştirmektedir. Yönetmelik ayrıca tehlikeli maddelerin atık su deşarjı ve deşarj kontrolü ile ilgili

		teknik bilgileri içeren Ek 3 ve Ek 4'te de değişiklikler yapmaktadır.
	İçme Suyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 29 Haziran 2012, Sayı: 28338	Bu Yönetmelik içme suyu elde edilmesi planlanan yüzeysel suların kalite standartlarını belirlemektedir. Yüzeysel suların kategorilerinin belirlenmesine dair esasları tanımlamakta ve her bir kategori için uygun standart arıtma yöntemlerini belirlemektedir. Yönetmelik ayrıca içme suyu için numune alma ve analiz yöntemleri ile analiz sıklıklarını da belirlemektedir.
	İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 17 Şubat 2005, Sayı: 25730.	Bu Yönetmeliğin amacı, insani tüketim amaçlı suların teknik ve hijyenik şartlara uygunluğu ile suların kalite standartlarının sağlanması, kaynak suları ve içme sularının istihsalı, ambalajlanması, etiketlenmesi, satışı, denetlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.
	Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 19 Mart 1971, Sayı: 13783	Bu Yönetmeliğin amacı ailenin ve toplumun sağlığını korumak için, su, toprak ve gıda kaynaklarının kirlenmesi tarafından kirletilmesini engellemektir.
	Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 09.Ocak.2006 Sayı: 26048	Bu Yönetmeliğin amacı, insan sağlığını ve çevreyi korumak üzere, yüzme ve rekreasyon amaçlı kullanılan suların kalitesini belirlemek ve bu suların başta mikrobiyolojik olmak üzere her türlü kirlenme ile kirlenmesinin engellenmesini sağlamaktır. Bu Yönetmelik, bahsedilen tesislerdeki sulara uygulanacak kriterlerin belirlenmesi, izlenmesi, denetlenmesi ve raporlanması ile ilgili teknik ve idari esasları kapsar.
	Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi	Bu Yönetmeliğin amacı, yüzeysel

	Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 30 Kasım 2012, Sayı: 28483	sular ile kıyı ve geçiş sularının biyolojik, kimyasal, fiziksel-kimyasal ve hidromorfolojik kalitelerinin belirlenmesi, sınıflandırılması, ve bu suların sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır.
	Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 7 Nisan 2012, Sayı: 28257	Bu Yönetmelik yeraltı sularının kirlenmeye karşı korunması ve bu suların kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla uygulanacak usul ve esasları belirlemektedir.
	Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 26 Aralık 2004, Sayı: 25682.	Bu yönetmelik gemi kaynaklı atıkların neden olduğu deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik tesislerin yapılması ile ilgili usul ve esasları kapsamaktadır.
	Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun, Kanun Sayı: 5312, Resmi Gazete tarihi: 11 Mart 2005, Sayı: 25752.	Bu Kanunun amacı, deniz kirliliğinin önlenmesi amacıyla: acil durumlarda gemilerden ve kıyı tesislerindeki faaliyetlerden kaynaklanan kirlenme tehlikesini ortadan kaldırmak olay sonucu ortaya çıkan zararların tespit ve tazmin esaslarını, uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi esaslarını, kanun kapsamına giren kişilerle kurum, kuruluş, gemi ve tesislerin Kanunda belirtilen ilgililerinin yetki, görev ve sorumluluklarını belirlemektir.
	Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun Uygulama Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 21 Ekim 2006, Sayı: 26326	Bu Yönetmeliğin amacı Kanunun etkili bir şekilde uygulanması ile ilgili esasları belirlemektir.
Arazi - Kullanım, Koruma, Kirlenme		
	Kıyı Kanunu, Resmi Gazete	Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göl

	tarihi: 17 Nisan 1990, Sayı: 20495.	ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla düzenlenmiştir. Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve bu yerlerden kamu yararına yararlanma imkan ve şartlarına ait esasları kapsar.
	Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 11 Kasım 2008, Sayı: 27051	Bu Yönetmeliğin amacı, ülkemizin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel zenginliğin korunarak kalkınma planları ve varsa bölge planları temel alınarak, ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren, genel arazi kullanım kararları ile bunlara ilişkin strateji ve politikaları oluşturmak ve çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekteki çevre düzeni planlarının hazırlanmasına, hazırlattırılmasına, onaylanmasına, izlenmesine, denetlenmesine ve bu planlar üzerinde yapılacak değişikliklere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
	Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 23 Ocak 2010, Sayı: 27471	Bu Yönetmelik bozulmuş arazilerin doğaya yeniden kazandırılması ve düzenlenmesi ile ilgili idari, hukuki ve teknik esasları tanımlamaktadır. Yönetmelik ayrıca madencilik faaliyetleri nedeniyle bozulmuş alanlardaki atıkların yönetimi konusundaki usul ve esasları da belirlemektedir. Yönetmelik son

		olarak bozulmuş ve kirletilmiş arazilerin doğaya yeniden kazandırılması ve düzenlenmesine yönelik eylem planlarının usul ve esasları ile ilgili hükümler de içermektedir.
	Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 8 Haziran 2010, Sayı: 27605	Bu Yönetmeliğin amacı; alıcı ortam olarak toprağın kirlenmesinin önlenmesi, kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel sahaları ve sektörleri tespit etmek, kirlenmiş toprakların ve sahaların temizlenmesi ve izlenmesi esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemektir.
	Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, Resmi Gazete tarihi: 31 Mayıs 2012, Sayı: 28309	Bu Kanunun amacı; afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir.
	Kum, Çakıl ve Benzeri Maddelerin Alınması, İşletilmesi ve Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 8 Aralık 2007, Sayı: 26724.	Bu Yönetmeliğin amacı, denizlerden, nehirlerden, kuru dere yataklarından, göl yataklarından, tarımsal arazilerden kum, çakıl ve benzeri maddelerin alınması, işletilmesi ve kontrolü ile ilgili esasları düzenlemektir. Yönetmelik ayrıca kum ve çakıl temin edilmesi ile ilgili kısıtlamalar ve yasaklar da içermektedir.
Hava, Emisyon, Koruma		
	Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü ile Benzin ve Motorin Kalitesi Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 30 Kasım 2013, Sayı: 28837	Bu Yönetmeliğin amacı, motorlu araçlardan kaynaklanan egzoz gazlarının neden olduğu hava kirliliğinin etkilerinden insan sağlığını, hayvanları ve çevreyi korumak, egzoz gazı kirleticilerinin azaltılmasını sağlamaya yönelik ilişkin usul ve esasları

		belirlenmektedir.
	Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 6 Haziran 2008, Sayı: 26898	Bu Yönetmeliğin amacı; hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki zararlı etkilerini önlemek veya azaltmak için hava kalitesi hedeflerini tanımlamak ve oluşturmak, tanımlanmış metotları ve kriterleri esas alarak hava kalitesini değerlendirmek, hava kalitesi ile ilgili yeterli bilgi toplamak ve uyarı eşikleri oluşturmaktır. Bakanlık ve iller hava kalitesi ile ilgili başlangıç değerlendirmesini yaparak, eşiklere göre kirletici seviyeleri belirlenmiş bölge ve alt bölge sınıflaması yapmaktadır.
	Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 5 Mayıs 2009, Sayı: 27219.	Bu Yönetmeliğin amacı kirliliğin insan sağlığı ve bir bütün olarak çevre üzerindeki zararlı etkilerini azaltmaktır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinin Ek 1'inde yer alan kirletici eşik değerlerini gösteren Cetvelinde değişiklik yapmaktadır.
	Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 13 Ocak 2005, Sayı: 25699	Bu Yönetmeliğin amacı; konut, toplu konut, kooperatif, site, okul, üniversite, hastane, resmi daireler, işyerleri, sosyal dinlenme tesisleri, sanayide ve benzeri yerlerde ısınma amaçlı kullanılan yakma tesislerinden kaynaklanan is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halinde dış havaya atılan kirleticilerin hava kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak ve denetlemektir.
	Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 12 Kasım 2008, Sayı: 27052.	Bu Yönetmeliğin amacı, ülkemizin taraf olduğu Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü ve değişiklikleri ile kontrol altına alınan maddelerin kullanılmasına ve bazılarının tüketiminin bir takvim çerçevesinde azaltılarak

		kullanımdan kaldırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.
	Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 3 Temmuz 2009, Sayı: 27277	Bu Yönetmeliğin amacı, sanayi ve enerji üretim tesislerinin faaliyeti sonucu atmosfere yayılan is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki emisyonları kontrol altına almak; insanı ve çevresini hava alıcı ortamındaki kirlenmelerden doğacak tehlikelerden korumak; hava kirlenmeleri sebebiyle çevrede ortaya çıkan umuma ve komşuluk münasebetlerine önemli zararlar veren olumsuz etkileri gidermek ve bu etkilerin ortaya çıkmamasını sağlamaktır.
		Bu Yönetmeliğin amacı, kokuya sebep olan emisyonların kontrolüne ve azaltılmasına yönelik idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir. Bu Yönetmelik, 29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan faaliyet ve tesislere uygulanır. Bu tesis ve faaliyetlerden kaynaklanan koku problemleri Çevresel etki değerlendirilmesi, Çevre Denetimi ve Uygunluk Değerlendirmesi mevzuatı kapsamında çözülecektir.
	Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 17 Mayıs 2014, Sayı: 29003	Bu Yönetmeliğin amacı; EK-1’deki listede yer alan faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesine, raporlanmasına ve doğrulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.
	Bazı Akaryakıt Türlerindeki Kükürt Oranının Azaltılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 16 Ekim 2009, Sayı: 27368	Bu Yönetmeliğin amacı, insan ve çevreyi zararlı etkilerden korumak için bazı akaryakıt türlerinin yakılması sonucunda oluşan kükürt dioksit emisyonlarının azaltılmasına ilişkin usul ve

		esasları belirlemektir.
ÇED, Çevre Yönetimi ve Denetimi		
	Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 3 Ekim 2013, Sayı: 28784	Bu Yönetmelik Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) kapsamına giren projelerin izleme ve denetim süreçlerini açıklık getirmektedir. ÇED Ek 1'de sayılan projelere uygulanır. Bu yönetmelik ayrıca başvuru dosyası, ÇED raporu ve tanıtım dosyasının hazırlanması gibi bir takım gereklilikleri belirtmektedir.
	Çevre Denetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 21 Kasım 2008, Sayı: 27061	Bu Yönetmeliğin amacı, çevrenin korunması için çevre denetiminin usul ve esaslarını belirlemek, ve söz konusu tesisle ilgili çevresel bilgilerin toplanması ve güncellenmesi ile ilgili bir standart getirerek kamu kurumları tarafından yapılacak denetimlerde incelenebilmesini sağlamaktır.
	Çevre Görevlisi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 21 Kasım 2013, Sayı: 28828	Bu Yönetmeliğin amacı, çevre görevlilerinin, çevre yönetim birimlerinin ve çevre danışmanlık firmalarının niteliklerine, sorumluluklarına ve belgelendirilmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.
Gürültü		
	Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 4 Haziran 2010, Sayı: 27601.	Bu Yönetmelik; özellikle nüfusun yoğun olduğu alanlarda, parklarda veya yerleşim bölgelerindeki diğer sessiz alanlarda, açık arazideki sessiz alanlarda, okul, hastane ve diğer gürültüye hassas alanlar da dahil olmak üzere insanların maruz kaldığı çevresel gürültüler ile çevresel titreşime yönelik esas ve usulleri kapsar.
	Açık Havada Kullanılan Ekipmandan Çevreye Yayılan Gürültü Hakkında Yönetmelik,	Bu Yönetmeliğin amacı; insan sağlığının korunması ve iç pazarın düzgün işleyişine katkıda

	Resmi Gazete tarihi: 30 Aralık 2006, Sayı: 26392 (4. mükerrer).	bulunmak üzere, açık alanda kullanılan teçhizatın yarattığı gürültüye ilişkin gürültü emisyonları standartlarının uygulanması, teknik belgeler ve bilgilerin toplanması, uygunluk değerlendirme prosedürleri ve işaretleme ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.
	Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 28 Temmuz 2013, Sayı: 28721.	Çalışanların fiziksel etkenlerden (gürültüden) kaynaklanan risklere maruziyeti, özellikle de işitme problemleri ile ilgili asgari sağlık ve güvenlik gerekliliklerini belirtmektedir.
Enerji		
	Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Arttırılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 27 Ekim 2011, Sayı: 28097	Bu Yönetmeliğin amacı; enerjinin etkin kullanılması, enerji israfının önlenmesi, enerji maliyetlerinin ekonomi üzerindeki yükünün hafifletilmesi ve çevrenin korunması için enerji kaynaklarının ve enerjinin kullanımında verimliliğin artırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
	Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 5 Aralık 2008, Sayı: 27075	Bu Yönetmeliğin amacı binalarda enerji kaynaklarının ve enerjinin etkili ve verimli kullanımı ile ilgili usul ve esasları düzenlemek; makul olmayan enerji tüketiminin önlenmesi; ve çevrenin korunmasıdır.
Kimyasallar		
	Poliklorlu Bifenil ve Poliklorlu Terfenillerin Kontrolü Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 27 Aralık 2007, Sayı: 26739	Bu Yönetmeliğin amacı; kullanılmış poliklorlu bifenil (PCB) ve poliklorlu bifenil içeren madde ve ekipmanların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden tamamen ortadan kaldırılmasının sağlanmasına yönelik idarî ve teknik usul ve esasları

		düzenlemektir.
	Bazı Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 26 Aralık 2008, Sayı: 27092	Bu Yönetmeliğin amacı; piyasaya arz edilen tehlikeli maddelerin ve müstahzarların insan sağlığı ve çevre üzerinde yaratabilecekleri olumsuz etkilere karşı etkin kontrolünü ve verimli gözetimini sağlamak üzere sınıflandırılmasına, etiketlenmesine ve ambalajlanmasına ilişkin idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.
	Kimyasalların Envanteri ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 26 Aralık 2008, Sayı: 27092	Bu Yönetmeliğin amacı; kimyasalların insan sağlığı ve çevre üzerinde yaratabileceği olumsuz etkilere karşı etkin koruma sağlamak üzere envanter oluşturulmasına ve kontrolüne ilişkin idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir. İnsan sağlığı ve çevre için zararlı olan tehlikeli maddeler ve kimyasallar yönetmeliğin 5. Maddesinde sayılmaktadır.
	Tehlikeli Maddeler ve Müstahzarlara İlişkin Güvenlik Bilgi Formlarının Hazırlanması ve Dağıtılması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 26 Aralık 2008, Sayı: 27092	Bu Yönetmeliğin amacı; piyasaya arz edilen zararlı maddelerin ve karışımların insan sağlığı ve çevre üzerinde yaratabilecekleri olumsuz etkilere karşı etkin kontrol ve gözetimi sağlamak üzere güvenlik bilgi formlarının hazırlanması ve dağıtılmasına ilişkin idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.
Ekoloji		
	Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik, Resmi Gazete tarihi: 8 Kasım 2004, Sayı: 25637	Bu Yönetmelik, Kara Avcılığı Kanunu kapsamında olan av ve yaban hayvanları ile birlikte bunların yaşama ortamlarını korumak amacıyla yaban hayatı koruma ve yaban hayatı geliştirme sahalarının kuruluşu, yönetimi, denetimi ile ilgili usul ve esasları

		düzenler.
	Mera Kanunu, Sayı: 4342, Resmi Gazete tarihi: 28 Şubat 1998, Sayı: 23272.	Mera ve benzeri arazilerin belirlenmesini düzenler, bu alanların uygun kullanımı, verimliliklerinin artırılması ve sürdürülebilirliklerinin sağlanması, denetim, koruma ve gerekli durumlarda kullanım amacının değiştirilmesine dair esasları belirtir.
	Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 4 Nisan 2014, Sayı: 28962.	Sulak alanların korunmasını ve geliştirilmesini düzenler.
	Milli Parklar Kanunu, sayı: 2873, Resmi Gazete tarihi: 11.08.1983, Sayı: 18132	Bu kanun milli parkların belirlenmesini ve diğer koruma alanı türlerini düzenler ve bu alanların korunması, iyileştirilmesi ve yönetimi ile ilgili esasları belirtir.
	Su Ürünleri Kanunu, Kanun Sayı: 1380, Resmi Gazete tarih: 4/4/1971, sayı: 13799	Bu kanunun amacı su ürünlerinin korunması, üretimi ve kontrolü ile ilgili esasları belirlemektir.
	Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarih: 23 Mart 2012, sayı: 28242.	Bu Yönetmeliğin amacı, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanlarda yapılacak planlar ile doğal sit alanlarında yapılacak koruma amaçlı imar planlarının hazırlanması, yapım esasları, gösterimi, onaylanması, uygulaması, denetimi ve bu planları hazırlayacak müelliflerin nitelikleri ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.
Ormancılık		
	6831 sayılı Orman Kanunu, Resmi Gazete tarih: 8 Eylül 1956, Sayı: 9402	Bu kanun ormanların ve ormanlık alanların korunması ile ilgili usul ve esasları belirtir.

	Orman Kanununun 17/3 ve 18. Maddelerini Uygulama Yönetmeliği, Resmi Gazete tarihi: 18 Nisan 2014, Sayı:28976	Bu Yönetmeliğin amacı Orman Kanununun 17/3, 18, 115, ek 9, ek 11 ve geçici 8 inci maddelerine göre verilecek izinleri ve bunlara ait iş ve işlemleri düzenlemektir.
--	--	---

Uluslar arası Mevzuat ve Kılavuzlar		
Bilgi Edinme		
	<p>Aarhus Sözleşmesi – Çevre Konularında Bilgiye Erişim, Karar Alma Süreçlerine Kamuoyunun Katılımı ve Yargıya Başvuru hakkında UNECE Sözleşmesi, Türkiye imzalamamıştır (2014).</p>	<p>Aarhus Sözleşmesi halk (bireyler ve örgütler) için bir takım haklar ihdas etmektedir. Sözleşme Taraflarının gerekli hükümleri ihdas ederek (ulusal, bölgesel ve yerel seviyedeki) kamu kurumlarının bu hakların etkin bir şekilde kullanılabilmesine katkıda sağlamasını temin etmelidir. Sözleşme aşağıdaki konularda hüküm içerir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Çevresel bilgiye erişim: herkesin kamu kuruluşlarının sahip olduğu çevresel bilgilere erişme hakkı vardır. Bu bilgiler çevrenin durumu, ayrıca politikalar ve alınan tedbirler, veya insan sağlığının veya güvenliğinin çevrenin durumundan etkilenebileceği durumlar hakkındaki bilgileri içerebilir. Başvuru sahipleri, bir neden belirtmek zorunda olmaksızın, bu bilgiyi talep tarihinden itibaren bir ay içinde alma hakkına sahiptir. Ayrıca kamu kurumları, Sözleşme kapsamında, sahip oldukları çevresel bilgileri aktif bir şekilde yaymakla yükümlüdür; • Çevresel karar almaya halkın katılımı: çevresel kararların alınmasına katılım hakkı. Etkilenen toplulukların ve çevre sivil toplum kuruluşlarının, mesela çevreyi etkileyen proje önerileri, çevreyle ilgili planlar ve programlar hakkında görüş bildirebilmesi için gerekli düzenlemeler kamu kurumları tarafından yapılmalıdır, bu görüşler karar alırken uygun şekilde göz önünde bulundurulmalı ve nihai karar ve gerekçesi hakkında bilgi paylaşılmalıdır; ve • Yargıya erişim: yukarıda bahsedilen haklara ya da genel olarak çevre kanununa uyulmadan alınan kamusal kararlara itiraz etmek için usullerin gözden geçirilmesi hakkı. <p>Aarhus Sözleşmesi bu açıdan çevre hakları ve insan hakları arasında bağlantı kurmaya çalışmakta ve sürdürülebilir kalkınmanın sadece tüm paydaşların katılımıyla gerçekleştirilebileceğini ortaya koymaktadır. Sözleşme ayrıca gelecek kuşaklara olan yükümlülük, hükümetin hesap verme yükümlülüğü ve çevrenin korunması arasında bağlantı kurmakta ve demokratik bir ortamda kamu ve özel makamlar arasındaki etkileşimlere odaklanmaktadır.</p>

		<p>Avrupa Çevre Bürosu Genel Kurul'unda kabul edilen üç tavsiye kararından birisi (Brüksel, 19-20 Ekim 2013), Türkiye Cumhuriyeti'ni Sözlüşmeye taraf olmak için gerekli adımları atmaya ve Sözlüşmeyi hızlı bir şekilde uygulamaya koymaya davet eden karardır.</p>
	<p>Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO)</p>	<p>Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) BM'nin uzman kuruluşlarından birisidir. 1944'te Uluslararası Sivil Havacılık Sözlüşmesi'nin (Chicago Sözlüşmesi) imzalanmasıyla kurulmuştur. ICAO uluslararası hava seyrüseferinin ilkelerini ve tekniklerini düzenlemekte ve emniyetli ve düzenli bir büyüme sağlamak amacıyla uluslararası hava taşımacılığının planlanmasını ve gelişimini teşvik etmektedir. ICAO Konseyi hava seyrüseferi, altyapı, uçuş denetimi, yasadışı müdahalelerin önlenmesi ve sınır geçiş usullerinin kolaylaştırılması ile ilgili standartlar ve tavsiye edilen uygulamalar benimsemektedir. Bunlar 191 taraf devletin ulaşım emniyeti makamları tarafından takip edilen hava kazası soruşturma protokollerini de içermektedir.</p> <p>ICAO Uluslararası Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar (SARP) geliştirmek için Sözlüşmeyi İmzalamış Devletlerle ve küresel havacılık sektörü ve havacılık kuruluşları ile çalışmaktadır. Bu Standartlar ve Uygulamalar Devletler tarafından yasal bağlayıcılığı olan ulusal sivil havacılık düzenlemelerini geliştirmek için kullanılmaktadır.</p> <p>Chicago Sözlüşmesi'nin 19 Eki'nde 10,000'in üzerinde SARP bulunmaktadır. Gözetin yetkisi ICAO'dadır. SARP'lar ve ICAO faaliyetleri (denetim ve kapasite geliştirme) küresel hava taşımacılığı ağının dünyanın dört bir yanında emniyetli, verimli ve güvenli bir şekilde günde 100,000'den fazla uçuş yapmasına olanak vermektedir.</p> <p style="text-align: center;">Emniyet</p> <p>Havacılık emniyeti ICAO'nun temel hedeflerinin merkezinde yer almaktadır. Havacılık sektörünün emniyet performansının sürekli iyileştirilmesi ve aynı zamanda yüksek seviyede kapasite ve verimlilik sağlanması şu çalışmalarla mümkün olmaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Küresel Havacılık Emniyet Planı'nda ve Küresel Hava Seyrüseferi Planı'nda yer alan küresel stratejilerin geliştirilmesi,; • Uluslararası sivil havacılık faaliyetleri ile ilgili olarak, 16 Ek'te ve 4 Hava Seyrüseferi

		<p>Hizmetleri Prosedürlerinde yer alan ve uygulama konusunda kılavuzluk sağlayan 50'den fazla Kitapçık ve Genelge tarafından takviye edilen Standartların, Tavsiye Edilen Uygulamaların ve Prosedürlerin (SRPP) geliştirilmesi ve idame ettirilmesi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ICAO tarafından Evrensel Emniyet Gözetim ve Denetim Programı ile, SRPP konusunda yapılan denetimler sonucu emniyet trendlerinin ve göstergelerinin izlenmesi. ICAO ayrıca mevcut ve yeni ortaya çıkan riskleri belirlemeye yönelik emniyet verilerinin toplanması ve analiz edilmesi için bir takım araçlar geliştirmiştir; • Emniyet ve altyapı kusurlarını eksikliklerini gidermeye yönelik hedef odaklı emniyet programlarının uygulanması; ve • Tabii afetler, çatışmalar ve diğer sebepler dolayısıyla havacılık sisteminin aksamasına etkili bir yanıt vermek. <p style="text-align: center;">Çevre Performansı</p> <p>ICAO uçak gürültüsü ve motor emisyonları ile ilgili entegre tedbirlerin uygulanması için bir dizi standart, politika ve kılavuz materyali geliştirmiştir. Bunlar: teknolojik gelişmeler, işletim prosedürleri, hava trafiğinin uygun organizasyonu, uygun uçak ve arazi kullanım planlaması ve piyasa merkezli seçeneklerin kullanılmasıdır.</p> <p style="text-align: center;">Çevrenin Korunması</p> <p>ICAO 2004 yılında üç temel çevresel hedef benimsemiştir. Bunların amacı:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önemli seviyelerdeki uçak gürültüsünden etkilenen kişilerin sayısının sınırlandırılması ya da azaltılması; 2. Havacılık emisyonlarının yerel hava kalitesi üzerindeki etkisinin sınırlandırılması ya da azaltılması; ve 3. Havacılıktan kaynaklanan sera gazı emisyonlarının küresel iklim üzerindeki etkisinin sınırlandırılması ya da azaltılması. <p>ICAO Konseyi çevrenin korunmasına büyük önem veren Stratejik Hedefler benimsemiştir. Ayrıca yeni İş Planı, ICAO'nun statüsünü sivil havacılığın çevre üzerindeki etkisini azaltmak için birleşik ve eşgüdümlü tedbirler ortaya koyan öncü uluslararası kuruluş olarak ortaya koymaktadır.</p> <p>ICAO'nun çevreyle ilgili faaliyetleri özellikle, ortak eşgüdümlü bir yaklaşımdan en fazla fayda sağlayacak sorunlar üzerinde, yani uçak gürültüsü ve uçak motor emisyonlarının etkisi üzerinde odaklanmaktadır. Çalışmaların çoğu ICAO Konseyi</p>
--	--	---

		<p>Havacılıkta Çevrenin Korunması Komisyonu (CAEP) tarafından yürütülmektedir. Bu Komisyon Üye ve Gözlemci Devletlerden, havacılık sektörünü ve çevresel menfaatleri temsil eden hükümetler arası ve kuruluşlardan ve sivil toplum kuruluşlarından oluşmaktadır. Çevrenin korunması ile ilgili politikaların ve uygulamaların Konsolide Beyanı, her üç yılda bir, ICAO Konseyi tarafından gözden geçirilmekte ve güncellenmekte ve ICAO Meclisi'nin onayına sunulmaktadır (en güncel versiyon Ekim 2010 tarihinde kabul edilmiştir).</p> <p>ICAO BM'nin diğer politika yapıcı kuruluşlarıyla, özellikle de ICAO'nun emisyonlarla ilgili faaliyetleri konusunda düzenli bildirimlerde bulunan UNFCCC Tarafları Konferansı ile yakından çalışmaktadır.</p>
	<p>Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Bükreş Sözleşmesi) (15 Ocak 1994 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmış, 29 Mart 1994 tarihinde kabul edilmiş ve yürürlüğe girmiştir).</p>	<p>Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi, Nisan 1992'de Bükreş'te imzalanmış ve 1994 başlarında altı Karadeniz ülkesinin yasama organları tarafından kabul edilmiştir (Bulgaristan, Gürcistan, Romanya, Rusya Federasyonu, Türkiye ve Ukrayna). "Bükreş Sözleşmesi" olarak da bilinen bu Sözleşme anlaşmanın ve üç spesifik Protokolün temel çerçevesidir. Bunlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Karasal kaynaklı kirlilik kaynaklarının kontrolü; (2) Atık boşaltımı; ve (3) Kaza durumunda (mesela petrol sızıntısı durumunda) ortak eylemler. <p>Sözleşmenin uygulanması Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Komisyonu (İstanbul Komisyonu) ve İstanbul merkezli Daimi Sekreteryaya tarafından idare edilmektedir.</p> <p>Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi'nin temel amacı, deniz ortamının korunması ve bu yükümlülüğün yerine getirilmesine yönelik işbirlikleri ve ortak çalışmalar için yasal çerçeve oluşturmak amacıyla, Sözleşmeciler Tarafının Karadeniz'deki kirliliğin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi konusundaki genel yükümlülüğü için bir temel oluşturmaktır. Özel amaç:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehlikeli maddelerin veya malzemelerin neden olduğu kirliliğin önlenmesi, Sözleşme Eki - Karasal kaynaklı kirliliğin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi; Sözleşme Protokolü

		<ul style="list-style-type: none"> - Genel kabul gören standartlara ve kurallara uygun bir şekilde, gemilerden kaynaklanan deniz ortamı kirliliğinin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi; - Acil durumlardan kaynaklanan deniz ortamı kirliliğinin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi; Sözleşme Protokolü - Deşarjlardan kaynaklanan kirliliğin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi; - Tabii kaynakların aranması ve işletilmesi de dahil olmak üzere, kıta sahanlığındaki faaliyetlerden kaynaklanan veya bu faaliyetlerle bağlantılı kirliliğinin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi; - Atmosferden gelen ya da atmosfer yoluyla meydana gelen kirliliğin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi; - Biyolojik çeşitliliğin ve deniz canlılarının korunması; biyolojik çeşitlilik konulu Taslak Protokol - Tehlikeli atıkların sınır aşan dolaşımından ve yasadışı ticaretinden kaynaklanan kirliliğin önlenmesi; Sözleşme Taslak Protokolü - Bilimsel ve teknik işbirliği ve izleme faaliyetleri için bir çerçeve oluşturmak.
Arazi kullanımı	n n /	
	<p>Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşme ile Mücadele için Birleşmiş Milletler Sözleşmesi</p>	<p>Bu Sözleşme, uluslararası işbirliği ve ortaklık düzenlemeleri ile desteklenen uzun vadeli stratejileri içeren ulusal eylem programları yoluyla çölleşmeyle mücadele etmek ve kuraklığın etkilerini hafifletmektir. Bu Sözleşme, çevreyi ve kalkınmayı sürdürülebilir arazi kullanımı ile ilişkilendiren, yasal bağlayıcılığı olan tek uluslararası anlaşmadır.</p> <p>Sözleşme özellikle en savunmasız ekosistemlerin ve insanların bulunduğu kurak, yarı kurak ve kuru yarı nemli alanları (kuru arazileri) ele almaktadır. UNCCD'nin 2007'de kabul edilen 10 yıllık Stratejisi (2008-2018) ile, Taraflar çölleşmenin/arazi bozunumunun tersine çevrilmesi ve önlenmesi ve etkilenen alanlarda kuraklığın etkilerinin hafifletilmesi ve böylece yoksulluğun azaltılması ve çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlanmasına yönelik küresel bir ortaklık kurma hedefi benimsemiştir.</p> <p>Taraflar, bu alanlarda yaşayan insanların yaşam koşullarını iyileştirmek, arazi ve toprak verimliliğini sürdürmek ve geri kazanmak ve kuraklığın etkilerini hafifletmek için birlikte çalışmaktadır. Sözleşme aşağıdan yukarıya doğru bir yaklaşım benimsemekte</p>

		<p>ve çölleşmeyle ve arazi bozunumuyla mücadelede yerel halkların katılımını teşvik etmektedir.</p> <p>Sözleşme ayrıca diğer iki Rio Sözleşmesi ile de yakın işbirliği sağlamaktadır. Bu Sözleşmeler: Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesidir. Amaç tümleşik bir yaklaşım temin etmek ve tabii kaynakların mümkün olan en iyi şekilde kullanılmasını sağlamaktır.</p> <p>Ulusal Eylem Programları, Sözleşmenin uygulanmasına yönelik kilit araçlardan birisidir. Bu Programlar alt-bölgesel ve bölgesel seviyedeki Eylem Programları ile desteklenmektedir. Ulusal Eylem Programları, yerel toplulukları da içine alan katılımcı bir yaklaşım içerisinde geliştirilmekte ve spesifik ekosistemlerde çölleşme ile mücadele etmek için atılması gereken somut adımları ve alınması gereken tedbirleri ortaya koymaktadır.</p>
	Ekvator Prensipleri	<p>Ekvator Prensipleri (şu anda üçüncü incelemede bulunmaktadır), projelerin çevresel ve sosyal risklerinin belirlenmesine, değerlendirilmesine ve yönetilmesine yardımcı olmak üzere finans kurumları tarafından benimsenmiş bir risk yönetim çerçevesidir. Ayrıca sorumlu kararların alınmasını desteklemeye yönelik durum tespitleri için asgari bir standart sunmayı amaçlamaktadır. Halihazırda (4 Temmuz 2013), 35 ülkedeki 79 finans kurumu Ekvator Prensiplerini resmen kabul etmiştir. Bu oran gelişmekte olan piyasalardaki uluslararası proje finansmanının %70'inden fazlasını kapsamaktadır.</p> <p>Ekvator Prensipleri tüm dünyada, tüm endüstri sektörlerine ve dört finansal ürüne uygulanmaktadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Proje Finansman Danışmanlık Hizmetleri; 2) Proje Finansmanı; 3) Proje-bağlantılı Kurumsal Krediler; v 4) Köprü kredileri. <p>Ekvator Prensiplerini kabul etmiş finans Kurumları, bu prensipleri proje finansmanı ile ilgili iç çevresel ve sosyal politikalarında, prosedürlerinde ve standartlarında uygulamayı taahhüt eder ve müşterinin Prensiplerine uymayacağı ya da uyamayacağı projelere Finansman veya Proje-bağlantılı Kurumsal Kredi sağlamayacaktır. Ekvator Prensiplerinin geriye dönük olarak uygulanması söz konusu olmamakla birlikte, bu prensipleri benimsemiş Finans Kurumları, ölçek ya da kapsam değişikliği sonucunda, önemli çevresel ve sosyal riskler ve</p>

	<p>etkiler ortaya çıkaran veya mevcut bir etkinin derecesini veya özelliğini önemli ölçüde değiştiren mevcut proje genişletme veya değiştirme durumlarında da uygular.</p> <p>Ekvator Prensipleri ortak çevresel ve sosyal standartlar etrafında toplanmayı teşvik etmektedir. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasını da içeren çok taraflı kalkınma bankaları ve ihracat kredi kuruluşları, OECD Ortak Yaklaşımları yoluyla, Ekvator Prensipleri gibi ortak standartlara daha fazla yönelmiştir.</p> <p>Ekvator Prensipleri on tanedir:</p> <ul style="list-style-type: none">• Çevresel ve Sosyal Etkilerin İnceleme ve Sınıflandırılması• Sosyal ve Çevresel Değerlendirme• Uygulanabilir Sosyal ve Çevre Standartları• Çevresel ve Sosyal Eylem Planı ve Yönetim sistemi• Paydaş Katılımı• Şikâyet Mekanizması• Bağımsız Gözden Geçirme• Yazılı Taahhütler• Bağımsız İzleme ve Raporlama• Raporlama ve Şeffaflık. <p>Ekvator Prensiplerini kabul eden Finans Kurumları, Ekvator Prensiplerini uygulama süreçleri ve tecrübesini uygun gizlilik konularını dikkate alarak, (en az) yılda bir kere rapor etmeyi taahhüt eder.</p> <p>Raporlama, asgari olarak, kurum tarafından taramadan geçirilen işlem sayısını içermelidir. Bunun içinde işlemlere göre belirlenen kategoriler (bölgeye ya da sektöre göre dağılım şeklinde olabilir) ve uygulama ile ilgili bilgiler yer alır. Prensipleri yeni kabul edenler için bir yıllık raporlamasız dönem vardır. Kılavuz ilkeler finans kurumlarının sadece birinci yıldan sonraki uygulamalarını raporlamayı değerlendirmesini tavsiye etmektedir. Bu 1 yıllık geri bildirimsiz dönemin sonunda, ilgili kurumların ileri bir uygulama aşamasına ulaşması beklenmektedir. Prensipleri yeni kabul etmiş bir kurum, EP Birliği üyelerinin iyi uygulamalarından ve desteklerinden faydalanabilir. Ancak, 10 numaralı Prensin gereğini yerine getirmek için, Ekvator Prensiplerinin uygulanmasına yeterli kaynak tahsis etmesi gerekecektir. Uygulamanın 2. Yılında,</p>
--	---

		<p>taramadan/incelemeden geçirilen işlemlerin sayısı ve EP uygulama çalışmaları konusunda tam bir raporlama yapılması gerekmektedir. Prensipleri yeni kabul edenlere gerektiğinde uygulama ve raporlama yöntemleri konusunda yardımcı olacak bir iyi uygulama kılavuzu vardır (Guidance to EPFIs on Equator Principles Implementation Reporting).</p>
	<p>Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM) Sıfırdan Yeni Bir Havalimanı Kuralları</p>	<p>“Sıfırdan yeni bir havalimanı” Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından 2009 yılında başlatılan ve Türkiye’deki havalimanlarının çevre ve insan sağlığı üzerindeki mevcut veya ileride ortaya çıkabilecek zararlarını azaltmaya ve mümkünse ortadan kaldırmaya yönelik bir girişimdir. Katılımcı havalimanlarına %50’ye varan hizmet tarife teşvikleri sunmaktadır. “Sıfırdan yeni bir havalimanı” projesi, Türkiye’deki katılımcı havalimanlarında faaliyet gösteren havalimanı işletmecileri, yer hizmetleri sunucuları, bakım kuruluşları ve sağlık tesislerine bir takım koşullar ve gereklilikler getirmektedir:</p> <p>Havalimanı İşletmecileri için geçerli gereklilikler: Havalimanı İşletmecilerinin havalimanı için gürültü ölçümleri, haritası ve eylem planı içeren “Gürültü İncelemesi” yapması gerekmektedir. 50,000 kalkış ve varış kapasiteli havalimanları için, havalimanının etrafındaki alanlar için gürültü ölçüm, kontrol ve izleme sistemleri ile gürültü seviyesi belirlenmelidir. Buna ilaveten, havalimanı işletmecileri tarife indirimi hakkı kazanmak için sera gazı emisyonlarını azaltmalıdır. Bunu gerçekleştirmek için şunlar yapılacaktır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - İşletmeciler için sorumluluk alanlarının belirlenmesi, ve kilit emisyon kaynakları için mevcut durumun belirlenmesi; - ISO 14064’e uygun bir “Karbon Ayak İzi Raporu” hazırlanması; - “Sera Gazı Yönetim Raporu” hazırlanması ve uygulanması. Bu Rapor: <ul style="list-style-type: none"> o Yakıt ve enerji tüketimini izlemeli; o Enerji tüketiminin ve sera gazı emisyonlarının azaltılması için hedef belirlemeli; o İşletme esnasında emisyonları en aza indirmeye yönelik tedbirler belirlemeli ve kabul etmeli; o Sera gazı emisyonlarının önemi konusunda personel arasında farkındalık yaratmalı; ve o İklim değişikliği, sera gazı emisyonları ve enerji konularına öncülük yapacak bir kurul kurmalıdır. - Emisyonların (yolcular dahil) kişi başına yıllık

		<p>en az %1 azaltılması;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sera gazı emisyonlarının azaltıldığını gösteren tüm belgelerin SHGM'ye sunulması. - Bu Rapor 3 yıllık ortalamayı kapsamalı, "Sera Gazı Yönetimi"nin kabul edildiğini gösteren belgeler de birlikte sunulmalıdır. <p>Yer Hizmetleri ile ilgili gereklilikler: Proje kapsamında, yer hizmetleri sunan firmaların benzinle çalışan araçlar yerine elektrikli araç kullanması teşvik edilmektedir.</p> <p>Bakım Kuruluşları ile ilgili gereklilikler: Elektrikle çalışan araç hükmü bakım firmaları için de geçerlidir.</p> <p>Bakım kuruluşlarının, çevresel gürültü seviyelerinin aşılmış olduğunu göstermek için, "Gürültü Raporu" hazırlaması gerekmektedir. Seviyeler aşılmışsa, Çevre Gürültü Kontrol ve Yönetim Yönetmeliğine uygun olarak, işletmeci tarafından gerekli tüm tedbirler alınmalıdır.</p> <p>Tüm hava taşımacılı işletmecilerinin, kalkış ve iniş faaliyetlerini yönetmek için, bir Gürültü Sertifikasına sahip olması gerekmektedir. Bu sertifikalara sahip olmayan yerli veya yabancı hava işletmecilerinin, kalkış ve iniş için gürültü tazminatı ödemesi gerekecektir. Uygulanacak seviyeler Ulaşım Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.</p> <p>Sağlık Tesisleri ile ilgili gereklilikler: havalimanındaki tüm sağlık tesislerinde üretilen tıbbi atıklar Tıbbi Atık Kontrolü Yönetmeliğine tabidir.</p>
Ekoloji		
	<p>Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Ramsar Sözleşmesi</p>	<p>Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Ramsar Sözleşmesi, sulak alanların ve kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için ulusal eylem ve uluslararası işbirliği için çerçeve oluşturan hükümetler arası bir antlaşmadır. Antlaşma İran, Ramsar'da 1970 yılında Kabul edilmiş ve 1975'te yürürlüğe girmiştir. Üye ülkeler dünyanın tüm coğrafi bölgelerini kapsamaktadır. Sözleşme göller, nehirler, bataklıklar, sazlıklar, ıslak çayırlar ve turbalar, vahalar, haliçler, deltalar, gelgit düzlükleri, kıyıya yakın deniz alanları, mangrovlar, mercan kayalıklar ile balık göletleri, çeltik tarlaları, baraj gölleri ve tuzlalar gibi suni sahaları içine alan geniş bir kapsama sahiptir. Sözleşme sulak alanların temel ekolojik fonksiyonunu, ayrıca ekonomik, kültürel, bilimsel ve</p>

		<p>rekreasyonel değerini de Kabul etmektedir.</p> <p>Şu an itibariyle, dünyanın değişik yerlerinde 205 milyon hektardan daha geniş bir alanda 2,122 Ramsar sahası bulunmaktadır. Tüm Taraflar “Sözleşmenin üç bacağına” uymayı taahhüt etmiştir. Bunlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ulusal arazi kullanımı planlaması, uygun politikalar ve mevzuat, yönetim faaliyetleri ve yayınlar yoluyla tüm ıslak alanlarının akılcı bir şekilde kullanılması yönünde çalışmak; - Uygun sulak alanları “Ramsar Sahası” olarak sınıflandırmak ve etkili bir şekilde yönetilmelerini sağlamak ve - Sınır aşan sulak alanlar, paylaşılan sulak alan sistemleri, paylaşılan türler ve sulak alanları etkileyebilecek gelişim projeleri konusunda uluslararası işbirliği yapmak. - Ramsar Sözleşmesi küresel, ulusal ve yerel seviyelerde teknik uzman danışmanlığı ve saha seviyesinde yardım sunan Uluslararası Kuruluş Ortakları (UKO) olarak bilinen beş kuruluşla yakın bir işbirliği tesis etmiştir. Bunlar Uluslararası Kuşları Koruma Konseyi, Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN), Uluslararası Su Yönetim Enstitüsü (IWMI), Uluslararası Sulak Alanları Koruma Kurulu ve Dünya Doğayı Koruma Vakfıdır (WWF). <p>Sekreteryaya bunlar dışında çok sayıda sivil toplum kuruluşu ile (mesela Wildfowl and Wetlands Trust ile) işbirliği ilişkisi içindedir ve bilimsel ve teknik çalışmalarına diğer tarafları da dahil etmektedir.</p>
	<p>Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşam Ortamlarının Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi</p>	<p>Yasal bağlayıcılığı olan bu Sözleşme'nin amacı Avrupa'daki ve bazı Afrika Ülkeleri'ndeki tabiat varlıklarını (doğal yaşam alanlarını ve tehlike altındaki türleri) korumaktır. Sözleşme, tehlike altındaki doğal yaşam alanlarının ve göçmen türler de dahil tehlike altındaki savunmasız türlerin korunmasına özel bir önem vermektedir. Sözleşmeyi Kabul eden ülkeler arasında, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği ülkeleri ile Belarus, Fas ve Tunus gibi Avrupa Konseyi dışındaki diğer bazı ülkeler bulunmaktadır.</p> <p>Sözleşmenin üç temel amacı vardır. Bunlar 1. Maddede sayılmaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yabani flora ve faunanın ve habitatların korunması - Ülkeler arasında işbirliğinin yaygınlaştırılması - Tehlike altındaki ve savunmasız göçmen türler de dahil tehlike altındaki ve savunmasız türlere özel önem vermek.

		<p>Sözleşmeyi onaylayan tüm ülkelerin yükümlülükleri şunlardır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yabani flora ve faunanın ve doğal habitatlarının korunmasına yönelik ulusal politikaları yaygınlaştırmak; - Planlama ve kalkınma politikalarında ve kirlilikle mücadele tedbirlerinde yabani flora ve faunanın korunmasını dikkate almak; - Yabani flora ve fauna türleri ve habitatlarının korunması gerekliliği konusunda eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerini yaygınlaştırmak; - Bu Sözleşmenin amaçları ile ilgili araştırmaları teşvik etmek ve eşgüdüm sağlamak. - Bu tedbirlerin etkinliğini arttırmak için işbirliği yapmak. Bu işbirliği şu şekillerde olabilir: <ul style="list-style-type: none"> o Göçmen türlerin korunmasına yönelik çalışmaların koordinasyonu; o Bilgi değişimi , tecrübe ve uzmanlık paylaşımı.
	<p>Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES veya Washington Sözleşmesi)</p>	<p>Hükümetler arasında imzalanmış uluslararası bir anlaşma olan CITES'in amacı nesli tehlike altındaki bitkileri ve hayvanları korumaktır. Yabani hayvanların ve bitki türlerinin uluslararası ticaretinin, yabani ortamdaki türlerin hayatta kalmasını tehlikeye sokmamasını sağlamaya çalışmakta ve 35,000'in üzerinde hayvan ve bitki türüne değişen derecelerde koruma sağlamaktadır. CITES yasal bağlayıcılığa sahip olsa da, Tarafların gönüllü olarak kabul ettiği ulusal kanunların yerini almamaktadır. Sözleşme her bir Tarafın uyması gereken bir çerçeve sağlamaktadır. Taraflar, bu çerçeveye göre, CITES'in ulusal seviyede uygulanmasını sağlamak için kendi iç mevzuatını çıkarmak zorundadır. CITES belli türlerin uluslararası ticaretini kontrollere tabi tutmaktadır. Sözleşme kapsamındaki türlerin ithalatı, ihracatı ve yeniden ihracatı lisans sistemine tabidir. Her bir Taraf lisans sistemini idare etmek için bir ya da birden fazla Yönetim Makamı ve ticaretin türler üzerindeki konusunda tavsiye sunacak bir ya da birden fazla Bilimsel Makam tayin etmek zorundadır.</p> <p>CITES kapsamına giren türler, gereken koruma derecesine göre, üç Ek içinde listelenmektedir.</p>
	<p>Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi</p>	<p>Uluslararası bağlayıcılığı olan bu Sözleşmenin amacı sürdürülebilir kalkınmayı yaygınlaştırmaktır. Sözleşme biyolojik çeşitliliğin korunmasının ortak bir mesele</p>

	<p>olduğunu ve kalkınma sürecinin bir parçası olduğunu Kabul etmektedir. Sözleşme sadece bitkiler, hayvanlar, mikroorganizmalar ve ekosistemler ile ilgili değil aynı zamanda insanlar, gıda güvenliği, ilaçlar, temiz hava ve su, barınma ve içinde yaşanacak sağlıklı bir çevre ile de ilgilidir. Sözleşme geleneksel koruma ile biyolojik kaynakların ticari kullanımı arasında sürdürülebilir bir bağ kurmaya çalışmaktadır. Biyoteknolojiyi de kapsamakta ve teknoloji gelişimi ile biyolojik güvenlik konularını da ele almaktadır. Sözleşmenin üç temel amacı vardır:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Biyolojik çeşitliliğin korunması;2. Bileşenlerinin sürdürülebilir kullanımı; ve3. Genetik kaynaklara uygun erişim ve (mülkiyet konularını dikkate alarak) ilgili teknolojilerin uygun transferi de dahil yöntemlerle ve uygun finansmanla, genetik kaynakların kullanımından doğan faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşımı. <p>Sözleşme ayrıca karar alıcılara, ihtiyat ilkesine dayalı kılavuzluk sağlamaktadır. Zira, biyolojik çeşitliliğin önemli ölçüde azalması veya kaybolması riski varsa, tam bir bilimsel kesinliğin olmaması, söz konusu riski önlemeye veya en aza indirmeye yönelik tedbirleri ertelemek için gerekçe olarak kullanılmamalıdır. Sözleşme, biyolojik çeşitliliğin korunması için büyük yatırımların yapılması gerektiğini, ancak bu yatırımların karşılığında önemli çevresel, ekonomik ve sosyal faydaların elde edileceğini Kabul etmektedir.</p> <p>Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejileri ve Eylem Planları (NBSAP) Sözleşmenin ulusal seviyede uygulanması için kullanılan temel araçlardır. Sözleşme Tarafların ulusal biyolojik çeşitlilik stratejisi (veya eşdeğer bir araç) hazırlamasını ve bu stratejilerin biyolojik çeşitlilik üzerinde (olumlu ya da olumsuz) etki doğurabilecek tüm sektörlerin faaliyetlerinin planlanmasıyla bütünleştirilmesini istemektedir. Türkiye'nin bu konudaki Stratejisi ve Eylem Planı beş kabule dayanmaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none">- Biyolojik çeşitlilik sürdürülebilir kalkınmanın biyolojik temelidir;- Biyolojik çeşitlilik tehlike altındadır;- Biyolojik çeşitliliğin korunması ortak bir sorumluluktur;- Biyolojik çeşitlilik gelecekteki refah ile bağlantılıdır; ve- Küresel biyolojik çeşitliliğin korunmasında Türkiye'nin katkıları. <p>Türkiye'nin Stratejisi ve Eylem Planı 6 hedef</p>
--	--

		<p>çermektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koruma ve sürdürülebilir kullanım; - Ekolojik yönetim; - Eğitim ve farkındalık; - Teşvikler ve mevzuat; uluslararası işbirliği; ve - Uygulama <p>Türkiye ayrıca öncelikli eylem planı hazırlamıştır ve iki yılda bir ilerleme raporu yayınlanacağı belirtilmektedir.</p>
Arkeoloji & Miras		
	Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme (Paris Sözleşmesi)	<p>Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi, kültürel alanların ve doğanın korunması ihtiyacı sonucunda, 1975 yılında geliştirilmiş ve yürürlüğe girmiştir. Sözleşme mirası hem kültürel hem de doğal olarak değerlendirmekte ve ikisi arasında bir denge kurmaya çalışmaktadır. Bu Sözleşme Dünya Kültürel Miras Listesini oluşturmuştur. Bu liste şu anda (Ocak 2014 itibarıyla) Olağanüstü Evrensel Değere sahip olduğu kabul edilen 981 adet kültürel ve doğal miras içermektedir. Sözleşme Devletlerin görevlerini de ortaya koymaktadır. Bunlardan birisi de potansiyel miras sahalarının tespit edilmesi ve korunmalarının sağlanmasıdır.</p> <p>Dünya Mirası Listesinde, Türkiye'den şu anda 11 (kültürel/karma) yer bulunmaktadır. 41 yer daha Geçici Listeye sunulmuştur.</p> <p>Dünya Miras Komitesi Sözleşmenin uygulanmasından sorumlu ana kuruluştur ve Dünya Miras Listesi'ne hangi kriterlere göre kayıt yapılacağını açıkça belirlemiştir.</p>
Performans Standartları		
	IFC Performans Standartları	<p>IFC Performans Standartları, müşterilerin çevresel ve sosyal risklerini yönetmek için sorumluluklarının neler olduğunu belirtmektedir.</p> <p>Kılavuz Notları Performans Standartlarını takviye eden ve müşterilere (aynı zamanda IFC personeline) Performans Standartlarının yerine getirilmesi konusunda rehberlik sağlayan belgelerdir.</p> <p>IFC müşterilerinin çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri yönetmesi için Performans Standartlarını</p>

		<p>uygulamasını ve böylece kalkınma fırsatlarının geliştirilmesini istemektedir. IFC genel kalkınma hedeflerini gerçekleştirmek için, iş faaliyetlerine yön vermek üzere, Sürdürülebilirlik Çerçevesini diğer stratejiler, politikalar ve girişimlerle birlikte kullanmaktadır. Bu Performans Standartları diğer finans kurumları tarafından da uygulanabilir.</p> <p>Sekiz Performans Standardı, IFC tarafından yapılan yatırımın başından sonuna kadar, müşterinin yerine getirmesi gereken standartları ortaya koymaktadır:</p> <p>PS 1 Çevresel & Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi</p> <p>PS 2 İş ve Çalışma Koşulları</p> <p>PS 3 Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi</p> <p>PS 4 Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyeti</p> <p>PS 5 Arazi Alımları ve Zorunlu Yerleştirme</p> <p>PS 6 Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Canlı Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi</p> <p>PS 7 Yerli Halklar</p> <p>PS 8 Kültürel Miras</p> <p>Müşteriler, Performans Standartlarının gereklerine uymak dışında, ev sahibi ülkenin uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerini yerine getirmeye yönelik kanunlar da dahil olmak üzere, yürürlükteki ulusal kanunlara uymak zorundadır. Ev sahibi ülkenin düzenlemeleri, ÇSG Kılavuzlarında belirtilen seviyelerden ve tedbirlerden farklılık gösteriyorsa, projelerin en sıkı düzenlemeyi yerine getirmesi beklenir. Eğer daha az sıkı seviyeler veya tedbirler, söz konusu proje koşulları açısından uygunsa, sahaya özgü çevresel değerlendirme kapsamında, önerilen her türlü alternatif için tam ve detaylı bir gerekçelendirme yapılması gerekmektedir. Bu gerekçe, seçilen alternatif performans seviyesinin insan sağlığını ve çevreyi koruduğunu göstermelidir.</p>
	Avrupa Yatırım Bankası (AYB) Çevresel ve Sosyal İlkeler ve Standartlar Beyanı (2009)	Avrupa Yatırım Bankası (AYB) Beyanı, AYB'nin finanse ettiği projelerden beklenen standartları ve değişik tarafların sorumluluklarını belirtmektedir. İklim değişikliği sorunlarına daha büyük bir aciliyet hissi ile yaklaşmakta, biyolojik çeşitliliğin önemini daha ileri derecede kabul etmekte ve sürdürülebilir kalkınmanın

		<p>sosyal boyutları ile ilgili kısmı genişletmektedir.</p> <p>AYB aşağıdaki standartların yerine getirilmesini istemektedir:</p> <ul style="list-style-type: none">- Emisyon Standartları: doğrudan ya da dolaylı olarak faaliyetlerinden kaynaklanan kirliliğin önlenmesi, azaltılması veya ortadan kaldırılması. AYB proje sahiplerinin (daha ziyade endüstriyel sektöre yönelik) IPPC Direktifine ve Su Çerçeve Direktifi gibi sektörel direktiflere göre noktasal kaynaklı spesifik emisyon standartlarını uygulamasını istemektedir.- Ortam standartları: havada, suda ve toprakta kirlilik birikimi ile ilgili standartlar, AB Direktifleri gereklilikleri tarafından da belirlenmektedir. Bu kapsamda, AYB tarafından finanse edilen projelerin ilgili ortam standardını yakalamaya katkı sağlaması beklenmektedir.- Prosedür standartları: çevrenin korunması ile ilgili yönetsel ve idari standartlar bir projenin gelişim, uygulama ve işletim aşamasında yerine getirilmelidir. Değişik sektörel Çerçeve Direktifleri, IPPC Direktifi, Çevresel Sorumluluk Direktifi ve Aarhus Sözleşmesi hedefleriyle ilgili Direktifler, ÇED ve Stratejik ÇED Direktifleri bu kapsamda dikkate alınır.- Gönülsüz Yeniden Yerleştirme: fiziksel veya ekonomik olarak yer değiştirme kaçınılmaz ise, AYB proje sahibinin Kabul edilebilir bir Yeniden Yerleştirme Planı hazırlamasını istemektedir. Bu plan yasal süreçlere başvurma ve ev sahibi toplulukları da içeren anlamlı ve kültürel olarak uygun istişare ve katılım hakkını da içermelidir.- Yerli Halklar ve Diğer Savunmasız Gruplar: Proje sahibi tarafından geliştirilen ve uygulanan tüm politikalar, uygulamalar, programlar ve faaliyetler savunmasız grupların haklarına özel önem vermelidir. Yerli halkların örfi arazi hakları ve kaynakları proje tarafından etkileniyorsa, AYB proje sahibinin uygun bir Yerli Halklar Gelişim Planı hazırlamasını ister. Bu plan ücretsiz, önceden ve bilgilendirilmiş onaya dayanan yeniden yerleştirmeyi de içeren, BM Yerli Halkların Hakları Bildirgesi'nin ilkelerini yansıtmalıdır.- İşçi ve Toplum Sağlığı ve Güvenliği: İşçi ve/veya toplum sağlığını ilgilendiren risklerin olduğu durumlarda, proje sahipleri toplum ve işçi sağlık ve güvenlik standartlarının uluslararası iyi uygulamalarla uyumlu olmasını temin etmek için, doğrulanabilir programlar ve prosedürler geliştirmeli ve uygulamalıdır.- ILO Temel Çalışma Standartları: ILO'nun temel çalışma standartlarının uygulanmasında eksiklikler varsa, söz konusu
--	--	---

		<p>temel çalışma ilkelerinin ve standartlarının proje uygulama aşamasında yerine getirilmesini sağlamak için, doğrulanabilir programlar ve prosedürler geliştirecek ve uygulayacaktır.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kültürel Miras: AYB, UNESCO Dünya Miras Alanlarını da içeren kültürel varlık gerekçesiyle, yüksek düzeyde bir korumaya sahip alanların bütünlüğünü tehdit eden projeleri finanse etmemektedir. Geçici bir istisnanın verilebilmesi için, proje sahibinin aşağıdaki koşulların yerine getirildiğini kanıtlaması gerekmektedir: <ul style="list-style-type: none"> o Gerçekçi bir alternatifin bulunmaması; o Projenin genel sosyo-ekonomik faydalarının zararlara göre çok daha fazla olması; o Yeterli restorasyon tedbirlerinin Kabul edilmiş olması ve yeterli miktarda fondan yararlanması ve sürdürülmesi. - İstişare: AYB'nin resmi bir ÇED istediği tüm projeler için, proje sahibi etkilenen topluluklarla anlamlı, şeffaf ve kültürel olarak uygun bir istişare yapmalı ve uygun bilgileri, uygun şekilde, zamanında paylaşmalıdır; dile getirilen görüşlerin dikkate alındığı kanıtlanmalıdır. Diğer tüm projeler için, AYB proje sahiplerinin paydaşlarla anlamlı bir diyalog yürütmesini istemektedir. Bu diyalog hem bir vatandaşlık hakkıdır hem de projenin verimli bir şekilde ve zamanında uygulanmasına destek toplamak için önemlidir. - Biyolojik Çeşitlilik: proje sahibi bir dizi alternatifin ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerinin analiz edildiğini kanıtlamalıdır. Proje sahibinin ayrıca etki hafifletme hiyerarşisini uygulaması, yani biyolojik çeşitliliğe zarar vermesi olası olan etkileri önlemek, en aza indirmek, eski haline getirmek/hafifletmek için uygun tedbirleri alması istenmektedir. Biyolojik çeşitlilik üzerinde rezidüel olumsuz etki bulunması halinde, proje sahibi yerine göre uygun biyolojik çeşitlilik denkleştirme çalışmaları önerebilir. Biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli olumsuz bir etki oluşması ihtimali halinde, proje sahibinin istilacı türlerin yayılmasını önlemeye yönelik tedbirleri alması istenmektedir. - İklim Değişikliği: karbon yoğun hassas sektörlerde, AYB en verimli çözümlerin kullanılmasını istemekte ve proje sahiplerinin beklenen sera gazı emisyonunu sistematik olarak tahmin etmesi ve uygun etki hafifletme tedbirlerini uygulaması istenmektedir. <p>Ayrıca aşağıdaki çevresel standartlar AB ve</p>
--	--	--

		<p>Genişleme Ülkeleri için uygulanmaktadır:</p> <p>AYB finanse ettiği tüm projelerin, asgari olarak, aşağıda sayılanlara uymasını istemektedir.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yürürlükteki ulusal çevre kanunu; - Yürürlükteki AB çevre kanunu, özellikle AB ÇED Direktifi ve tabiatı koruma direktiflerinin yanı sıra sektörel Direktifler ve “kesişen” Direktifler, - AB kanununa aktarılmış ilgili uluslararası çevresel sözleşmeler. <p>AYB ÇED Direktifi hükümlerinin, özellikle de aşağıdaki koşulların yerine getirilmesini istemektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Çevre üzerinde önemli bir etki yaratması olası bir proje söz konusu ise, ÇED yapılmalıdır. ÇED Direktifine göre Ek II kapsamına giren bir proje için, ÇED yapmama kararı gerekçeli olmalıdır. - İlgili halka vakitli ve etkili bir katılım, proje hakkında görüş bildirme ile yaptığı yorumlara cevap alma imkanı verilmelidir. - Artık etkiler uygun bir şekilde hafifletilmeli, telafi edilmeli ve/veya denkleştirme yapılmalıdır. - Genişleme Ülkelerinde, AYB AB Standartlarını takip edecektir. Aşamalı uyum sadece, ilgili AB çevre kanununu katılım tarihi itibarıyla veya geçiş düzenlemelerine göre yerine getirecek şekilde tasarlanmış projeler için söz konusu olabilir. Kademeli uyum, proje sahibi tarafından, sosyo-ekonomik açılardan, gerekçelendirilecektir.
Uluslararası Çalışma		
	Türkiye tarafından Kabul edilmiş ILO Sözleşmeleri (8 temel ilkenin detayları dahil)	Uluslararası çalışma standartları ILO'yu oluşturan hükümetler, işverenler ve işçiler tarafından hazırlanan ve temel çalışma prensiplerini ve haklarını ortaya koyan yasal belgelerdir. Bunlar üye devletler tarafından onaylanabilen ve yasal bağlayıcılığı olan uluslararası antlaşmalar olabileceği gibi, bağlayıcılığı olmayan kılavuz işlevi gören tavsiye kararları da olabilir. Sözleşmeler genellikle bunları Kabul eden ülkeler tarafından uygulanacak temel ilkeleri ortaya koyarken, ilgili tavsiye kararları da sözleşmelerin uygulanma şekliyle ilgili daha detaylı rehberlik sağlayarak sözleşmeleri tamamlamaktadır. Tavsiye kararları bağımsız olabilir, yani herhangi bir Sözleşmeyle ilişkili olmayabilir. ILO Yönetim Kurulu, iş hayatı açısından temel prensipler ve haklar olarak

	<p>Kabul edilen sekiz sözleşmeyi “temel” sözleşme olarak Kabul etmiştir: sendika özgürlüğü ve toplu sözleşme hakkının etkin kabulü; her türlü zorla veya cebri çalıştırma şekillerinin ortadan kaldırılması; çocuk işçiliğinin fiili olarak ortadan kaldırılması; iş ve meslek açısından ayrımcılığın ortadan kaldırılması. Bu prensipler ILO'nun Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesinde (1998) ele alınmıştır. Sekiz temel Sözleşme şunlardır:</p> <p>No.29: Zorla Çalıştırma Sözleşmesi zorla çalıştırmanın yasaklanmasını öngörmektedir. Bu konuda sadece beş istisna Kabul edilmektedir. Amacı, işin türü veya icra edildiği sektör ne olursa olsun, her türlü zorla çalıştırmaya son vermektir. Sözleşme zorla çalıştırmayı şu şekilde tanımlamaktadır: “Ceza tehdidi altında herhangi bir kişiye zorla yaptırılan ve kişinin gönüllü olarak yapmadığı her türlü iş veya hizmet.”</p> <p>No.87: Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunma Sözleşmesi hem işçinin hem de işverenin “ön izin almadan kendi seçtiği örgütlere üye olma” hakkını ortaya koyan on maddeden oluşmaktadır. Ayrıca örgütlere de, kamu kurumlarının müdahalesi olmadan, kural ve tüzüklerini belirleme, görevlilerini seçme ve idari işlevleri organize etme hakkı tanınmaktadır. Bu örgütlerin ayrıca, bu hakları icra ederken, ülke kanunlarına uyması açıkça beklenmektedir. Ancak ülke kanunları, Sözleşmede belirtilen teminatları “kısıtlamayacak ya da kısıtlayacak şekilde uygulanmayacaktır.” 9. Maddeye göre, söz konusu hükümlerin silahlı kuvvetlere ve polis mensuplarına ne ölçüde uygulanacağı ulusal mevzuatla belirlenir ve bu hükümler silahlı kuvvetlere ve polis mensuplarına aynı hakları tanıyan yürürlükteki kanunların yerine geçmez.</p> <p>No.98: Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi (1951). 1-3. Maddelerde, sendika üyelerinin işverenlerin müdahalesi olmadan bağımsız bir şekilde örgütlenme hakkı ile ilgilidir. 4-6. Maddeler pozitif toplu pazarlık hakkı tesis edilmesini ve üye devletlerin kanunlarının bunu teşvik etmesini gerektirmektedir.</p> <p>No. 100: Kadın ve Erkek İşçiler için Eşit Değerdeki İşe Eşit Ücret Sözleşmesi. Bu Sözleşme erkek ve kadın işçiler için eşit değerdeki işe eşit ücret sağlamaya yöneliktir. Devletler bunu mevzuat yoluyla,</p>
--	---

	<p>ücret belirleme sistemi ile ve/veya toplu pazarlık anlaşmalarıyla gerçekleştirebilir.</p> <p>No. 105: Zorla Çalışmanın Kaldırılması Sözleşmesi, 1930 tarihli Zorla Çalıştırma Sözleşmesinde müsaade edilen, mesela grev cezası olarak ve belli siyasi görüşleri cezalandırmak için uygulanan bazı zorla çalışma şekillerini yasaklamaktadır.</p> <p>No. 111: İş ve Meslekte Ayrımcılık Sözleşmesi, Devletlerin ırk veya renk, cinsiyet, din, siyasi, milli ve sosyal köken gibi herhangi bir nedenle iş hayatında ayrımcılık ve dışlama yapılmasını yasaklayan düzenlemeler çıkarmasını ve fırsat eşitliğine dayanmayan mevzuatı feshetmesini istemektedir.</p> <p>No. 138: İstihdamda Asgari Yaş Sözleşmesi devletlerin çocuk işçiliğini etkin bir şekilde kaldırmak ve istihdam veya işe başlama yaşını kademeli olarak arttırmak için ulusal bir politika geliştirmesini istemektedir. Bu sözleşme (no. C138) bazı iş alanlarını kapsayan bazı ILO Sözleşmelerinin yerine geçmektedir. Ülkeler, asgari çalışma yaşını, en az 15 olacak şekilde, belirlemekte serbesttir. Belirli bir süre için 14 yaş beyanı da mümkün olabilir. Kanunlar 13-15 yaş grubu için (sağlıklarına ve eğitimlerine) zarar vermeyen hafif işlere müsaade edebilir. “Gençlerin sağlığını, güvenliğini veya zihinsel durumunu tehlikeye sokma olasılığı olan” işler için asgari 18 yaş belirtilmektedir.</p> <p>No. 182: Çocuk İşçiliğinin En Kötü Şekillerinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılması için Acil Eylem Sözleşmesi, devletlerin çocuk işçiliğinin en kötü şekillerini yasaklamak ve ortadan kaldırmak için acil adımlar atmasını istemektedir. Çocuk İşçiliğinin Ortadan Kaldırılması için ILO Uluslararası Programı (IPEC) ülkelere bu konuda yardım etmekle ve uyumu izlemekle sorumludur. IPEC’in ülkelere bu konuda yardımcı olmak için başvurduğu yöntemlerden birisi Zamana Bağlı Programlardır. ILO ayrıca 1999 yılında Çocuk İşçiliğinin En Kötü Şekilleri ile ilgili 190 nolu Tavsiye Kararını çıkarmıştır. Bu Tavsiye Kararı, özellikle, Çocukların İşte Karşılaştıkları En Kötü Tehlikelerin ülke bazında tanımlanması için kullanılacak tehlike kategorileri konusunda tavsiye sunmaktadır.</p>
--	---

Çevresel Süreç ve Yaklaşım		
	<p>OECD'nin Resmi Destekli İhracat Kredileri ve Çevre Üzerine Ortak Yaklaşımlar hakkında Revize Konsey Tavsiye Kararları</p>	<p>OECD'nin İhracat Kredileri ve Kredi Garantileri (ECG) konusundaki yetkisi kapsamında, Üyeler çevresel konularda ve yakın zamanlarda da sosyal konulardaki politikalarını, uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmıştır. Bunun sonucunda, resmi destekli ihracat kredisi sunulurken, bu konuların dikkate alınmasına dair ortak yaklaşımların geliştirilmesi konusunda tartışmalar ortaya çıkmıştır.</p> <p>Bu tartışmaların sonucunda, resmi ihracat kredi desteği sağlanan projelerin olası çevresel ve sosyal etkilerini ele almak için Üye Devletlerin alması gereken tedbirlerle ilgili olarak, 1990'lardan beri bir dizi anlaşma ve OECD Tavsiye Kararı ortaya çıkmıştır.</p> <p>En son çıkan anlaşma 2012 OECD Konsey Tavsiye Kararıdır. Bu Karar Üyelerin Karar Alma ve Risk Yönetimi sistemleri bünyesinde, resmi destekli ihracat kredisi uygulamaları ile ilgili olası çevresel ve sosyal etkileri ve riskleri belirlemek, değerlendirmek ve gidermek için çevresel ve sosyal durum tespit incelemelerinin yapılmasına yönelik ortak yaklaşımlar ortaya koymaktadır.</p> <p>OECD Tavsiye Kararı yasal olarak bağlayıcı olmamakla birlikte, tüm OECD üyelerinin ortak pozisyonunu ve iradesini yansıtmakta, dolayısıyla üye hükümetler için önemli siyasi taahhütler doğurabilmektedir.</p> <p>Bu tavsiye kararının genel hedefleri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Resmi destekli ihracat kredileri ile (uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar da dahil) ilgili politikalar ve çevre koruma politikaları arasındaki tutarlılığın güçlendirilmesi ve böylece sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlanması. - Üyelerin aldığı tedbirler arasında eşdeğerlik sağlamak ve ticaretteki olası sapmaları azaltmak amacıyla, resmi destek alan ihracat kredilerinden faydalanan projeler için iyi çevresel uygulamaları ve tutarlı süreçleri yaygınlaştırmak. - Başvuru sahipleri ve ihracat kredi ajanslarının idari yükünün çevre koruma hedefleriyle orantılı olmasını temin ederek, resmi destek prosedürlerinin verimliliğini arttırmak. - Resmi destekli ihracat kredileri için eşit

		<p>muamele ortamını teşvik etmek.</p> <p>Aşağıdaki süreç Üyeler tarafından yürütülecektir:</p> <ul style="list-style-type: none">- Projelerin taranması ve sınıflandırılması – çevre üzerinde olası olumsuz etkileri nedeniyle gözden geçirilmesi gereken projelerin ve hassas sektörlerdeki veya hassas alanlara yakın yerlerdeki projelerin belirlenmesi. Projeler A, B ve C Kategorilerine ayrılmaktadır.- Çevresel İnceleme: Üyeler uygun taraflara, projelerin çevre üzerindeki olası etkileriyle ilgili ihtiyaç duydukları çevresel bilgileri belirtecektir. Bu bilgiler içinde, olası çevresel etkiler, çevresel standartlar, uygulamalar ve süreçler ile yapılan kamu istişarelerinin sonuçları yer almalıdır.- Değerlendirme, karar ve izleme: üyeler daha detaylı bilgi gerekip gerekmediğini belirlemek ve resmi desteği reddetmek veya onaylamak için tarama ve gözden geçirme işlemlerinden elde edilen bilgileri değerlendirmelidir. Resmi destek sunulacaksa, resmi destekle ilgili nihai taahhütten önce veya sonra yerine getirilmesi gereken koşullar ortaya konulmalıdır.- Bilgi paylaşımı ve açıklama: Üyeler ECA çevresel politika beyanati/prensipileri ve prosedür kılavuzu yayınlamalıdır.- Raporlama ve tavsiye kararının izlenmesi.
--	--	---

Ek 2.B: Proje Standartları

Bölüm	Proje Standartları			
(GHG Emisyonları dahil), Meteorolojik Koşullar ve İklim Değişikliği (Bölüm 7.1)	<p>IFC Performans Standartları 3: Kaynak etkinliği ve Kirliliğin Önlenmesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Proje ile kullanılan saha dışı üretim ile ilgili dolaylı emisyonların yanı sıra, fiziksel proje sınırları içinde sahip olunan ya da kontrol edilen tesislerin ürettiği doğrudan emisyonların miktarı belirlenecektir ve Sera gazının miktarının belirlenmesi (GHG), uluslararası tanınmış yöntem bilimleri ve iyi uygulamalara uygun şekilde yıllık olarak yapılacaktır. 			
	<p>DGCA altında Gönüllü Sıfırdan Yeni Bir Yeşil Havalimanı Projesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ISO 14064 (Sera gazı Muhasebesi ve Doğrulaması) : 1 e uygun şekilde bir GHG Muhasebe raporu oluşturulacaktır. Enerji tüketimini ve GHG emisyonlarını azaltma hedefleri dahil, yakıt ve enerji tüketimini izleyecek bir GHG Yönetim raporu oluşturulacak; ve işletimler sırasında oluşan emisyonları en aza indirmek için tedbirleri tanımlayacaktır; ve Operatörler bakımından sorumluluk alanları tespit edilecek ve mevcut emisyon kaynakları için bir referans hattı tanımlanacak. 			
Hava Kalitesi (Bölüm 7.2)	IFC Havalimanları ile ilgili Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları.			
	IFC Genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları: Hava Kalitesi Standartları			
		Saatlik	24 Saat	Yıllık
	NO₂ sınır değeri (µg/m³)	200	-	40
	SO₂ sınır değeri (µg/m³)	500 (10 min)	20	-
	PM₁₀ sınır değeri (µg/m³)	-	50	20
	PM_{2.5} sınır değeri (µg/m³)	-	25	10
Gürültü (Bölüm 7.3)	WHO (DSÖ) (Dünya Sağlık Örgütü) 1999 kılavuzlarını esas alan IFC Genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları			
	Gündüz 16 saat üzerinde ve gece 8 saat üzerinde Ortalama Ana hattı esas alan WHO'nun ana ilkelerine uygun şekilde			
	IFC EHS Genel Kılavuzlar: Gürültü Seviyesi Kılavuzları (dBA)			
	Alıcı	Gündüz Sınırı 07:00 - 22:00 saatleri	Gece sınırı 22:00 - 07:00 saatleri arasında (L_{Aeq 1hr})	

Bölüm	Proje Standartları		
		arasında (L _{Aeq} 1hr)	
	Konutsal; kurumsal; eğitimsel.	55	45
	Endüstriyel ticari	70	70
Türk Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği Gürültü: Büyük Hava Limanlarında Gürültü Standardı (dBA)			
Alanlar	Gündüz sınırı 07:00-19:00 saatleri arasında (L _{gündüz})	Gece Sınırı 23:00- 07:00 saatleri arasında (L _{akşam})	Akşam sınırı 19:00- 23:00 saatleri arasında (L _{gece})
Gürültüye duyarlı alanlar olarak eğitimsel, kültürel ve sağlık tesisleri ile yazlık evler ve kamp yerleri ile yoğun şekilde iskân edilen yerler	65	60	55
Ticari yapılar içeren alanlar içinde ikametgâhlar içinde yoğun şekilde iskân edilen yerler ile gürültüye duyarlı yapılar bir arada	68	63	58
Ticari yapılar içeren alanlar içinde ikametgâhlar içinde yoğun şekilde iskân edilen yerler ile gürültüye duyarlı yapılar bir	72	67	62

Bölüm	Proje Standartları		
	arada		
	Sanayi Alanları	75	70
	Türk Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği; İnşaat için Gürültü Standartları (dBA)		
	Etkinlik Türü (İnşaat, Yıkım ve Onarım)	L_{day} (dBA)	
	Bina	70	
	Yol	75	
	Diğer kaynaklar	70	
Jeoloji ve Zeminler (Bölüm 7.4)	<p>IFC Genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları:</p> <ul style="list-style-type: none"> IFC Genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları'nın Bölüm 1.8'i, İnsan sağlığı ve ekolojik alıcılara gelen risklerden kaçınmak için, kirlenmiş arazilerin yönetilmesi gerektiğini belirtir., Sahada zararlı maddelerin araziden temizlenmesi için tercih edilen strateji, İnsanların zararlı maddelere maruz kalmalarını önlerken kirlilik düzeyinin azaltmaktır. <p>Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Türk Yönetmeliği. :</p> <ul style="list-style-type: none"> Tüm sanayi tesisleri, kullanılan, depolanan ve üretilen potansiyel olarak tehlikeli malzemeler ile özel olarak ilgili zemin altındaki toprağın kirlenmesinin önlenmesi için yerinde kirliliği azaltıcı yeterli önlemleri alacaktır ve Onay alınması amacıyla, iyileştirme sonrası zemin koşullarını kılavuzları ile belirten bir tamamlayıcı rapor İl Müdürlüklerine sunulacaktır 		
Su Kaynakları (Bölüm 7.5)	IFC Performans Standardı 3: Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi		
	IFC Çevre, Hava Limanları ile ilgili Sağlık ve Güvenlik Kuralları		
	IFC Genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları		
	İnşaat Aşaması – Evsel Atık Su Deşarj Gereksinimleri		
	Parametre	IFC	Türk Mevzuatı Gerekliliği (24 - saat karma numune alma)
	Biyokimyasal oksijen ihtiyacı (BOD ₅) (mg/L)	30	45
	Kimyasal oksijen ihtiyacı (COD) (mg/L)	125	120
	Toplam asılı katı maddeler (TSS) (mg/L)	50	45

Bölüm	Proje Standartları		
	pH	6-9	6-9
	Toplam Azot (mg/L)	10	-
	Toplam Fosfor (mg/L)	2	-
	Yağ ve gres (mg/L)	10	-
	Toplam koli form bakteriler MPN(°) / 100 ml	400	-
Orman (Bölüm 7.6)	<p>IFC Performans standardı 6 – Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Biyolojik Çeşitlilik ve ekolojik sistem hizmetleri üzerinde proje ile ilgili doğrudan ya da dolaylı etkiler dikkate alınacak ve önemli bakiye etkiler tanımlanacak. Biyolojik Çeşitlilik ve ekolojik sistem hizmetleri üzerindeki etkilerden kaçınılacaktır, bu etkilerin önlenemediği durumlarda, bu etkilerin en aza indirilmesi ve Biyolojik Çeşitliliğin eski duruma getirilmesi sağlanacaktır. <p>Orman Güvenlik Kurulu (OGK), Türkiye 2013yılı için Gösterim ile ilgili Orman Yönetimi – Gösterim ile ilgili FSC Prensipleri ve kriterleri aşağıdaki şekildedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> Yasal ya da mutata tasarruf hakkı ya da kullanım hakkı olan yerel toplumlar, diğer organlar üzerindeki özgür ve bilgilendirilmiş muvafakatleri ile yetki kontrolü yapmadıkça, ormanda işletim üzerinde kendi haklarını ya da kaynaklarını korumak için gerekli ölçüde kontrolü ele geçireceklerdir. Orman yönetim işletimleri, orman işçilerinin ve yerel toplumların uzun vadeli sosyal ve ekonomik mutluluğunu sürdürecektir ve geliştirecektir ve Orman yönetim işletimleri, ekonomik yaşayabilirliği ve geniş bir yelpazedeki çevresel ve sosyal sağlamak amacıyla bir ormanın çoklu ürünlerinin ve hizmetlerinin etkin kullanımını teşvik edecektir. 		
Atık Yönetimi (Bölüm 7.7)	<p>IFC Performans standardı 3: Kaynak Etkinliği ve Kirliliğin Önlenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> Tehlikeli ve tehlikeli olmayan atık malzemelerin oluşumu önlenecektir, önlemenin mümkün olmadığı durumlarda, atık oluşum miktarı azaltılacak ve atığın geri dönüştürümü ve yeniden kullanımının sağlanması, insan sağlığı ve çevre güvenliği açısından güvenli olacak şekilde üstlenilecektir. Ruhsatlı bertaraf etme sahalarının kabul edilebilir standartlarda işletilip işletilmediği, bunların nerede olduğu araştırılacak ve bu sahalar neredeyse orada kullanılacaklardır ve Tehlikeli maddelerin açığa çıkartılması önlenemez ve bu önleme sağlanamaz ise, bunların zararı en aza indirilecek ve kontrol altında tutulacaktır. <p>Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği</p> <ul style="list-style-type: none"> Tehlikeli Maddelerin Suda Neden olduğu Kirliliğin azaltılması amacıyla bir politika Programı geliştirilecek ve suya deşarj olan tehlikeli maddelerin bir envanteri çıkartılacaktır. 		
Ekoloji (Bölüm 7.8)	IFC Performans standardı 6 – Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal		

Bölüm	Proje Standartları
7.8)	<p>Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Koruma ihtiyaçlarını ve kalkınma önceliklerini bütünleştiren uygulamaların uyarlanması yolu ile Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi desteklenecektir. <p>IFC PS6 hayvan veya bitkinin yetiştiği Kritik doğal ortam ile ilgili kriterleri dikkate alarak, ekolojik alıcıların hassasiyeti değerlendirilir</p>
Doğal Tehlikeler (Bölüm 7.9)	<p>Doğal Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Türk Yönetmeliği (Resmi Gazete Sayısı. 26582, Tarihi: 14.07.2007):</p> <ul style="list-style-type: none"> Doğal Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar için, inşaat malzemeleri İnşaat Malzemeleri Yönetmeliğine göre seçilecek; ve Tehlike riski olan arazi üzerinde binaların inşa edilmesi için, temelde su baskını tehlikesi var ise, gerekli teknik önlemler alınacaktır.
	<p>Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Türk Yönetmeliği (Resmi Gazete Sayısı: 26454, Tarihi: 6 Mart 2007):</p> <ul style="list-style-type: none"> Binaların inşa edilmesi, Ek Bölüm 1.2 de belirtilen depreme dayanıklı tasarım üzerinde minimum gereksinimleri izleyecektir. Depreme dayanıklı bina tasarımındaki temel ilkeler şunlardır: Yapısal ve yapısal olmayan sistem elemanları, düşük şiddetteki depremlerde hasar görmemelidir; Orta şiddetteki depremlerin neden olduğu yapısal ve yapısal olmayan sistem elemanlarında oluşacak hasar sınırlandırılmalı ve onarılabilir bir seviyede kalmalı; ve yüksek şiddetteki depremlerin neden olduğu kalıcı yapısal hasar da can güvenliği açısından sınırlandırılmalıdır.
	<p>Kıyı Ve Liman Yapıları, Demiryolları, Hava Meydanları İnşaatlarına İlişkin Türk Deprem Teknik Yönetmeliği (Resmi Gazete Sayısı: 26617, tarih: 18 Ağustos 2007):</p> <p>Belirli deprem hareketlerinin neden olduğu yük taşıyıcı sistemlerdeki hasarın sayısal tahminleri yapılacak ve bu hasar tahminleri, hasarın kabul edilebilir sınırların altında kalmasını sağlamak için Hava Meydanlarının her bir yapısal elemanı kontrol edilecektir.</p>
	<p>Türk Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği (Resmi Gazete Sayısı. 28784, Tarih: 03 Ekim 2013):</p> <ul style="list-style-type: none"> İlgili Proje Alanının ve çevresinin doğal tehlike durumu ve jeoloji ve deprensellik, Yönetmeliğin Ek 3'ü ile uyumlu olarak değerlendirilecektir.
Kaynak etkinliği / verimliliği (Bölüm 7.10)	<p>IFC Performans standardı 3: Kaynak Etkinliği ve Kirliliğin Önlenmesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Proje yaşam çevrimi esnasında, ortam koşulları dikkate alınacak ve insan sağlığı ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerden kaçınmak, kaçınmak mümkün değil ise bunları en aza indirmek için, teknik ve mali açıdan en uygun ve uygulanabilir kaynak etkinliği prensipleri ve teknikleri tatbik edilecektir. Diğer kaynaklar ve malzeme girişlerinin yanı sıra, enerji ve su tüketiminde etkinliğin artırılması için teknik ve mali açıdan uygulanabilir ve uygun maliyetli önlemler alınmalıdır.

Bölüm	Proje Standartları
	<p>Binalarda Enerji Performansı Türk Yönetmeliği</p> <ul style="list-style-type: none"> Enerjinin ve enerji kaynakların binalarda etkin ve verimli kullanılması ile ilgili minimum gereksinimler karşılanacak; makul olmayan enerji tüketimi önlenecek, ve çevre korunacaktır.
	<p>Türk Enerji Verimliliği Kanunu</p> <ul style="list-style-type: none"> Binalar içinde enerji üretiminde, aktarımında, dağıtımında ve tüketim aşamalarında enerji verimliliği ve nakli teşvik edilecektir.
	<p>Ulaştırma ve İletişim Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Altında Gönüllü Sıfırdan Yeni Bir Havalimanı Projesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ISO 14001 ile uyumlu olarak bir Çevresel Yönetim Sistemi kurulacak ve uygulanacak ve Sıfırdan Yeni Bir Havalimanı Projesi içinde sektörel kriterler sergilenecektir; ISO 14064:1e uygun şekilde, Enerji tüketimini ve GHG emisyonlarını azaltmak için hedefler konması dahil, Yakıt ve enerji tüketimini izleyecek olan bir GHG Muhasebe Raporu oluşturulacak ve işletimler sırasında emisyonları en aza indirmek amacıyla önlemleri tanımlayacak ve uyarlayacaktır. Operatörler için sorumluluk alanları tespit edilecek ve mevcut emisyon kaynakları için bir referans hattı tanımlanacaktır.
	<p>Yeşil Bina Konseyi, Enerji ve Çevresel Tasarım da Liderlik (LEED):</p> <p>Havalimanı, LEED belgelendirme şeması altında en azından bir Gümüş belge bir almak amacı ile "Yeşil Bina " olarak tasarılacaktır.</p>
Trafik ve Nakliye (Bölüm 7.11)	<p>IFC General Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kuralları:</p> <ul style="list-style-type: none"> Projenin topluluk alanlarındaki trafik güzergahı mümkün olduğunca azaltılacaktır. Geçiş hakkı, saha hız limitleri, araç muayene gereksinimleri, işletim kuralları ve prosedürleri, uçakların havalimanına yaklaşırken veya ayrılırken izlemeleri gereken belirlenmiş uçuş yollarının ya da istikamet kontrolü yapılacaktır. Tanımlanan güzergahlara ve alanlara teslimatın özel araçların sirkülasyonu teşkil edilecek uygun olan yerlerde "tek yönlü" sirkülasyon tercih edilecektir.
	<p>En iyi uygulamaya göre, bu Bölüme uygulanan önemlilik kriterleri, alıcı grupları ve konular ÇSED den ("Karayolu Trafiğinin Çevresel Değerlendirme Kılavuzu") kaynaklıdır.</p>
Peyzaj ve Görsel etki (Bölüm 7.12)	<p>Görünüşlerde, kendi hakkında bir kaynak olarak, İYH'nin etkilerini, görsel güzelliği değerlendirmek ve için Peyzaj ve Görsel Etki Değerlendirmesi Kılavuzu (GLVIA) kullanıldı.</p>
	<p>Kırsal Bölge Acentesi ve İskoç Doğal Mirasının Peyzaj Karakter Değerlendirmesi, Kullanılmış olan Peyzaj Karakteri değerlendirme ve sürecinde genel özellikleri olan iyi uygulama için bir referans olarak kullanıldı.</p>

Bölüm	Proje Standartları
Sosyal ve Kültürel Değerlendirme (Bölüm 7.13)	<p>IFC Performans standardı 1: Çevresel ve Sosyal Riskler ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projenin Çevresel ve Sosyal Riskleri ve etkileri tanımlanacak ve değerlendirilecektir. • İşçilerin, etkilenen toplulukların maruz kalacağı riskleri ve etkileri önceden görmek ve bunlardan sakınmak, bunları en aza indirmek, ya da bunları dengelemek amacıyla bunları azaltıcı özellikte bir hiyerarşi uyarlanacaktır.
	<p>IFC Performans standardı 2: İş Gücü ve Çalışma Şartları:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İşçilere adil davranma, ayrımcı olmama ve eşit fırsatlar tanıma desteklenecektir; • Savunmasız işçi kategorilerinin yanı sıra, çocuklar, göçmen işçiler, 3. Şahıslarca tutulmuş işçiler, İşverenin tedarik zinciri içindeki işçiler gibi çalışanlar korunacaktır. • Zorla işçi istihdamı önlenecektir.
	<p>IFC Performans standardı 4: Toplum Sağlığı, Emniyet ve Güvenliği</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proje ömrü sırasında, hem rutin hem de rutin olmayan koşullardan etkilenen Toplumun Sağlık ve Güvenliği üzerindeki olumsuz etkiler önceden görülecek ve önlenecektir. • Personelin ve mülkün himaye edilmesi, ilgili insan hakları prensiplerine uygun şekilde ve etkilenen toplumların maruz kalacağı riskler önlenecek ve en aza indirilecek şekilde gerçekleştirilecektir.
	<p>IFC Performans standardı 5: Arazi Kamulaştırma ve Gönülsüz Yeniden İskân;</p> <ul style="list-style-type: none"> • İnsanları yerinden etme önlenecek ve bu mümkün değilse, alternatif proje tasarımları araştırılarak, bu gibi işlemler en aza indirilecektir. • Mahkeme kararı ile zorla tahliye etmeden kaçınılacaktır; • Arazi kullanımında arazi kamulaştırmasının ya da kısıtlamalarının yaratacağı olumsuz sosyal ve ekonomik etkiler önceden görülecek ve önlenecektir. • Yerinden edilen kişilerin geçim ve yaşam standartları iyileştirilecek ya da eski durumlarına getirilecektir. • Yeniden iskân edilen sahalarda fiziksel olarak yerinden edilen kişilerin yaşam koşulları, teminat sağlanarak uygun konut tahsis etme uygulamaları ile iyileştirilmeye tabi tutulacaktır.
	<p>IFC Performans standardı 8: Kültürel Miras:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kültürel miras, proje etkinliklerinin olumsuz etkilerine karşı korunacak ve bu mirasın korunması desteklenecektir.

Bölüm	Proje Standartları
Kümülatif Etki Değerlendirmesi (Bölüm 7.14)	<p>IFC Performans standardı 1: Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi:</p> <ul style="list-style-type: none">• Çevresel ve sosyal etkileri ve risk tanımlaması dahil, kümülatif etkiler ve yönetim süreci dikkate alınacaktır.• Etki ve risk tanımlaması süreci, doğrudan proje ve onun etki alanı ile ilgili hükümet otoriteleri ya da diğer taraflarca hazırlanmış olan bulguları ve uygulanabilir ilgili planları, çalışmaları ya da değerlendirmelerin sonuçlarını dikkate alacaktır.

